

Verse Text - (ECC 1:1-ECC 12:14)

<p>ECC 1:1 די ווערטער פֿון קהלת דעם זון פֿון דודן, דעם מלך אין ירושלים. edit</p>	<p>ECC 1:1 di verter fun khlt dem zun fun Doviden, dem melech in Yerusholayim.</p>	<p>ECC 1:1 Divrei Kohelet, Ben Dovid, Melech in Yerushalayim.</p>
<p>ECC 1:2 נישטיקייט פֿון נישטיקייטן, זאָגט קהלת, נישטיקייט פֿון נישטיקייטן, אַלץ איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 1:2 nishtikeit fun nishtikeiten, zagt khlt, nishtikeit fun nishtikeiten, alts iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 1:2 Hevel havalim, saith Kohelet, hevel havalim; all is hevel.</p>
<p>ECC 1:3 וואָס פֿאַר אַ נוץ האָט דער מענטש פֿון זײַן גאַנצער מי וואָס ער מיט זיך אונטער דער זון? edit</p>	<p>ECC 1:3 vos far a nuts hot der mentsh fun zain gantser mi vos er mit zich unter der zun?</p>	<p>ECC 1:3 What profit hath a man from all his amal (toil) which he hath toiled under the shemesh?</p>
<p>ECC 1:4 אַ דֹּר פֿאַרגײט, און אַ דֹּר קומט, און די ערד באַשטייט אייביק. edit</p>	<p>ECC 1:4 a dor fargeit, un a dor kumt, un di erd bashteit eibik.</p>	<p>ECC 1:4 Dor v'dor, generations come and go, passing away; but ha'aretz remaineth l'olam.</p>
<p>ECC 1:5 און די זון גייט אויף, און די זון גייט אונטער, און יאָגט צו איר אָרט וווּ זי גייט אויף. edit</p>	<p>ECC 1:5 un di zun geit oif, un di zun geit unter, un yogt tsu ir ort vu zi geit oif.</p>	<p>ECC 1:5 The shemesh also ariseth, and the shemesh goeth down, and hasteth to its place, there to arise again.</p>
<p>ECC 1:6 דער ווינט גייט קיין דרום, און פֿאַרדרייט זיך קיין צפֿון, רונד אַרום, רונד אַרום גייט ער, און צו זײַנע געדרייען קערט זיך אום דער ווינט. edit</p>	<p>ECC 1:6 der vint geit kein dorem, un fardreit zich kein tsofen, rund arum, rund arum geit er, un tsu zaine gedreyen kert zich um der vint.</p>	<p>ECC 1:6 The ruach (wind) goeth toward the darom (south), and turneth about unto the tzafon (north); it whirleth about continually, and the ruach returneth again according to its circuits.</p>
<p>ECC 1:7 אַלע טײַכן גייען צום ים, edit</p>	<p>ECC 1:7 ale taichen geyen tsum yam, un der yam vert nisht ful;</p>	<p>ECC 1:7 All the nechalim (rivers) run into the yam; yet the yam is</p>

<p>און דער ים ווערט נישט פֿול; צו דעם אָרט ווױהין די טײַכן גייען, אָהין גייען זיי ווידער. edit</p>	<p>tsu dem ort vuhin di taichen geyen, ahin geyen zeı vider.</p>	<p>not full; unto the place from whence the nechalim come, thither they return to go again.</p>
<p>ECC 1:8 אַלע זאַכן ווערן מיך, קיין מענטש קען עס נישט אַרויסרעדן; דאָס אויג קען זיך נישט אָנקוקן זאַט, און דאָס אויער קען זיך נישט אָנהערן פֿול. edit</p>	<p>ECC 1:8 ale zachen veren mid, kein mentsh ken es nisht aroisreden; dos oig ken zich nisht onkuken zat, un dos oier ken zich nisht onheren ful.</p>	<p>ECC 1:8 All things are wearisome; no ish can express it; the ayin is not satisfied with seeing, nor the ozen full with hearing.</p>
<p>ECC 1:9 וואָס איז געווען דאָס וועט זיין, און וואָס איז געשען דאָס וועט געשען, און נישטאָ קיין נײַס אונטער דער זון. edit</p>	<p>ECC 1:9 vos iz geven dos vet zain, un vos iz geshen dos vet geshen, un nishto kein nais unter der zun.</p>	<p>ECC 1:9 The thing that hath been, it is that which shall be; and that which is done is that which shall be done; and there is nothing chadash under the shemesh.</p>
<p>ECC 1:10 פֿאַראַן אַ זאַך וואָס מע זאָגט דערויף: זע, דאָס איז אַ נײַס; איז עס שוין געווען אין אַלטע צײַטן וואָס זײַנען געווען פֿאַר אונדז. edit</p>	<p>ECC 1:10 faran a zach vos me zogt deroif: ze, dos iz a nais; iz es shoin geven in alte tsaiten vos zainen geven far undz.</p>	<p>ECC 1:10 Is there anything whereof it may be said, See, this is chadash? L'olamim (ages ago), which were before us, it hath been already.</p>
<p>ECC 1:11 נישטאָ קיין זכר פֿון די פֿריערדיקע, און פֿון די שפעטערדיקע וואָס וועלן ערשט זיין, אויך פֿון זיי וועט קיין זכר נישט זיין, צווישן די וואָס וועלן זיין נאָך שפעטער. edit</p>	<p>ECC 1:11 nishto kein Zecher fun di friedike, un fun di shpeterdike vos velen ersht zain, oich fun zeı vet kein Zecher nisht zain, tsvishen di vos velen zain noch shpeter.</p>	<p>ECC 1:11 There is no zichron (remembrance) of former things; neither shall there be with those who come after any zikaron (recollection) of things that are to come.</p>

<p>ECC 1:12 אִיךְ קהלת בין געווען אַ מלך איבער יִשְׂרָאֵל אין ירושלִים. edit</p>	<p>ECC 1:12 ich khlt bin geven a melech iber Yisroel in Yerusholayim.</p>	<p>ECC 1:12 I, Kohelet, was Melech over Yisroel in Yerushalayim.</p>
<p>ECC 1:13 און אִיךְ האָב אָפּגעגעבן מיין האַרץ צו זוכן און צו פֿאַרשן מיט חכמה וועגן אַלץ וואָס געשעט אונטער די הימלען. דאָס איז אַ שלעכטער ענין וואָס אלקים האָט געגעבן די מענטשנקינדער, זיך צו פֿאַרנעמען דערמיט. edit</p>	<p>ECC 1:13 un ich hob opgegeben main harts tsu zuchen un tsu forshen mit chochme vegen alts vos geshet unter di himlen. dos iz a schlechter Unnien vos Elokim hot gegeben di mentshnkinder, zich tsu farnemen dermit.</p>	<p>ECC 1:13 And I set my lev to seek and search out by chochmah concerning all things that are done under Shomayim; what grievous task hath Elohim given to the bnei haAdam to be afflicted therewith.</p>
<p>ECC 1:14 אִיךְ האָב געזען אַלע טוענישן וואָס ווערן געטאָן אונטער דער זון, ערשט אַלץ איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש; edit</p>	<p>ECC 1:14 ich hob gezen ale tuenishen vos veren geton unter der zun, ersht alts iz nishtikeit un vintiogenish;</p>	<p>ECC 1:14 I have seen all the ma'asim that are done under the shemesh; and, hinei, all is hevel and chasing after ruach (<i>wind</i>) .</p>
<p>ECC 1:15 אַ קרומקייט וואָס מע קען נישט אויסגלייכן, און אַ פֿעלער וואָס קען נישט גוט געמאַכט ווערן. edit</p>	<p>ECC 1:15 a krumkeit vos me ken nisht oisglaichen, un a feler vos ken nisht gut gemacht veren.</p>	<p>ECC 1:15 That which is crooked cannot be made straight; and chesron (<i>that which is lacking</i>) cannot be numbered.</p>
<p>ECC 1:16 אִיךְ האָב געטענהט מיט מיין האַרצן אַזוי צו זאָגן: אָט האָב אִיךְ געהאַט חכמה גרעסער און מער איידער אַלע וואָס זיינען געווען פֿאַר מיר</p>	<p>ECC 1:16 ich hob getenht mit main hartsen azoi tsu zogen: ot hob ich gehat chochme greser un mer eider ale vos zainen geven far mir in Yerusholayim, un main harts hot gezen fil chochme un kentshaft.</p>	<p>ECC 1:16 I communed with mine own lev, saying, Hinei, I am come to greatness, even greater chochmah than all they that have been before me over Yerushalayim; yea, my lev had great experience of chochmah</p>

<p>אין ירושלים, און מיין האַרץ האַט געזען פֿיל חכמה און קענטשאַפֿט. edit</p>		<p>and da'as.</p>
<p>ECC 1:17 און איד האָב אָפּגעגעבן מיין האַרץ צו פֿאַרשטיין חכמה, אויך פֿאַרשטיין משוגעת און נאַרישקייט – בין איד געוואָר געוואָרן אַז דאָס אויך איז ווינטיאָגעניש. edit</p>	<p>ECC 1:17 un ich hob opgegeben main harts tsu farshtein chochme, oich farshtein meshugas un narishkeit – bin ich gevor gevoren az dos oich iz vintiogenish.</p>	<p>ECC 1:17 And I applied my lev to have da'as of chochmah, and to have da'as of holelot (<i>madness</i>) and sichlut (<i>folly</i>) ; I perceived that this also is striving after ruach (<i>wind</i>) .</p>
<p>ECC 1:18 וואָרום אין פֿיל חכמה איז פֿיל פֿאַרדראָס, און מערט מען קענטשאַפֿט, מערט מען ווייטאַג. edit</p>	<p>ECC 1:18 vorem in fil chochme iz fil fardros, un mert men kentshaft, mert men veitog.</p>	<p>ECC 1:18 For in much chochmah (<i>wisdom</i>) is much ka'as (<i>grief,</i> <i>vexation</i>) ; and he that increaseth da'as increaseth mach'ov (<i>sorrow</i>) .</p>
<p>ECC 2:1 איד האָב געזאָגט ביי מיר אין האַרצן: קום אַקאַרשט, לאַמיד דיד פּרוּוון מיט פֿרייד, און האָב ווילטאַג; ערשט דאָס אויך איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 2:1 ich hob gezogt bai mir in hartsen: kum akorsht, lomich dich pruyen mit freid, un hob voiltog; ersht dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 2:1 I said in mine lev, Come now, I will test thee with simchah, therefore enjoy tov; and, hinei, this also is hevel.</p>
<p>ECC 2:2 אויף געלעכטער האָב איד געזאָגט: עס איז משוגע; און אויף פֿרייד: וואָס טוט זי אויף? edit</p>	<p>ECC 2:2 oif gelechter hob ich gezogt: es iz meshuge; un oif freid: vos tut zi oif?</p>	<p>ECC 2:2 I said of laughter, It is mad; and of simchah, What doeth it accomplish?</p>
<p>ECC 2:3 איד האָב אויסגעקלערט ביי מיר אין האַרצן צו פֿאַרציען מיין לייב מיט ווין, אַז אי מיין האַרץ זאָל זיך פֿירן</p>	<p>ECC 2:3 ich hob oisgeklert bai mir in hartsen tsu fartsien main laib mit vain, az i main harts zol zich firen mit chochme, i ich zol mich halten on narishkeit, biz</p>	<p>ECC 2:3 I searched in mine lev to draw my basar on with yayin, my mind guiding me with chochmah; and to lay hold on sichlut (<i>folly</i>) , till I might see</p>

<p>מיט חכמה, אי איך זאל מיד האלטן אן נאָרישקייט, ביז איך וועל זען וואָס איז בעסער פֿאַר די מענטשנקינדער אַז זיי זאלן טאָן אונטערן הימל אין די געציילטע טעג פֿון זייער לעבן. edit</p>	<p>ich vel zen vos iz beser far di mentshnkinder az zeI zolen ton unteren himel in di getseilte teg fun zeyer leben.</p>	<p>what was tov for bnei haAdam, which they should do under Shomayim all the few days of their life.</p>
<p>ECC 2:4 איך האָב מיר אויפֿגעטאָן גרויסע זאַכן; איך האָב מיר געבויט הייזער, איך האָב מיר געפֿלאַנצט וויינגערטנער; edit</p>	<p>ECC 2:4 ich hob mir oifgeton groise zachen; ich hob mir geboit haizer, ich hob mir geflantst vaingertner;</p>	<p>ECC 2:4 I undertook me great works; I built me batim (<i>houses</i>) ; I planted me kramim (<i>vineyards</i>) ;</p>
<p>ECC 2:5 איך האָב מיר געמאַכט גערטנער און סעדער און איינגעפֿלאַנצט אין זיי ביימער פֿון אַלערליי פירות. edit</p>	<p>ECC 2:5 ich hob mir gemacht gertner un seder un ingeflantst in zeI beimer fun alerlei peires.</p>	<p>ECC 2:5 I made me ganot (<i>gardens</i>) and parks, and I planted all kinds of fruit trees in them;</p>
<p>ECC 2:6 איך האָב מיר געמאַכט וואַסערטייכן אָנצוטרינקען פֿון זיי דעם וואַקסיקן וואַלד וואָס שפראַצט מיט ביימער. edit</p>	<p>ECC 2:6 ich hob mir gemacht vasertaichen ontsutrinken fun zeI dem vaksiken vald vos shprotst mit beimer.</p>	<p>ECC 2:6 I made me reservoirs of mayim, to water therewith the forest of trees tzomeiach (<i>sprouting up</i>) ;</p>
<p>ECC 2:7 איך האָב איינגעקויפֿט קנעכט און דינסטן, און הויזגעבאַרענע האָב איך געהאַט; אויך אַן אייגנס פֿון רינדער און שאַף אַ סך האָב איך געהאַט, מער פֿון אַלע וואָס זיינען געווען פֿאַר מיר</p>	<p>ECC 2:7 ich hob ingekoift knecht un dinsten, un hoizgeborene hob ich gehat; oich an eigens fun rinder un shof a sach hob ich gehat, mer fun ale vos zainen geven far mir in Yerusholayim.</p>	<p>ECC 2:7 I bought me avadim and shfakhot, and had bnei bayit (<i>avadim born in my bais</i>) ; also I had great possessions of herds and tzon more than all that were in Yerushalayim before me;</p>

<p>אין ירושלים. edit</p>		
<p>ECC 2:8 איך האָב מיר אָנגעזאַמלט אויך זילבער און גאַלד, און שאַצן פֿון מלכים און מדינות. איך האָב מיר איינגעשאַפֿט זינגערס און זינגעריןס, און תענוגים פֿון מענטשנקינדער, ווייבער אויף ווייבער. edit</p>	<p>ECC 2:8 ich hob mir ongezamlt oich zilber un gold, un shatsen fun Molechim un mdinut. ich hob mir ingeshaft zingers un zingerins, un tenugim fun mentshnkinder, vaiber oif vaiber.</p>	<p>ECC 2:8 I amassed for me also kesef and zahav, and the treasure of melachim and of the provinces; I acquired for me men singers and women singers, and the delights of bnei haAdam, musical instruments of all kinds.</p>
<p>ECC 2:9 און איך בין געווען גרעסער און האָב פֿאַרמאָגט מער פֿון אַלע וואָס זיינען געווען פֿאַר מיר אין ירושלים; אויך איז מיין חכמה מיר בייגעשטאַנען. edit</p>	<p>ECC 2:9 un ich bin geven greser un hob farmogt mer fun ale vos zainen geven far mir in Yerusholayim; oich iz main chochme mir baigeshtanen.</p>	<p>ECC 2:9 So I was great, and excelled more than all that were before me in Yerushalayim; also my chochmah remained with me.</p>
<p>ECC 2:10 און וואָס נאָר מינע אויגן האָבן פֿאַרלאַנגט, האָב איך פֿון זיי נישט געמינערט; איך האָב נישט פֿאַרמיטן מיין האַרץ פֿון קיין פֿרייד, ניערט מיין האַרץ האָט זיך וווּיל געטאָן מיט מיין גאַנצער מי, וואָרום דאָס איז געווען מיין חלק פֿון מיין גאַנצער מי. edit</p>	<p>ECC 2:10 un vos nor maine oigen hoben farlangt, hob ich fun zei nisht geminert; ich hob nisht farmiten main harts fun kein freid, naiert main harts hot zich voil geton mit main gantser mi, vorem dos iz geven main Chelek fun main gantser mi.</p>	<p>ECC 2:10 And whatsoever mine eyes desired I kept not from them, I withheld not my lev from any simchah; for my lev rejoiced in all my amal (labor); and this was my chelek (portion) for all my amal.</p>
<p>ECC 2:11 אָבער איך האָב זיך אומגעקוקט אויף אַלע מינע</p>	<p>ECC 2:11 ober ich hob zich umgekukt oif ale maine oiftuen vos maine hent hoben oifgeton,</p>	<p>ECC 2:11 Then I looked on kol ma'asim that my hands had wrought, and on the amal that I</p>

<p>אויפֿטוען וואָס מײַנע הענט האַבן אויפֿגעטאַן, און אויף דער מי וואָס איך האָב מיך געמיט בדי דאָס אויפֿצוטאַן, ערשט אַלץ נישטיקייט און ווינטיאַגעניש, און גאַרנישט קומט אַרויס אונטער דער זון. edit</p>	<p>un oif der mi vos ich hob mich gemit kedei dos oiftsuton, ersht alts nishtikeit un vintiogenish, un gornisht kumt arois unter der zun.</p>	<p>had labored to do; and, hinei, all was hevel and chasing after ruach, and there was no profit under the shemesh.</p>
<p>ECC 2:12 און איך האָב מיך געקערט צו באַקוקן חכמה און משוגעת און נאַרישקייט; וואָרום וואָס קען אויפֿטאַן דער מענטש וואָס קומט נאַכן מלך? בלויז דאָס וואָס מע האַט שוין פֿריער געטאַן. edit</p>	<p>ECC 2:12 un ich hob mich gekert tsu bakuken chochme un meshugas un narishkeit; vorem vos ken oifton der mentsh vos kumt nochen melech? bloiz dos vos me hot shoin frier geton.</p>	<p>ECC 2:12 And I turned myself to consider chochmah, and holelot, and sichlut; for what can the adam do who cometh after HaMelech? Even that which hath been done already.</p>
<p>ECC 2:13 און איך האָב איינגעזען אַז די מעלה פֿון חכמה איבער נאַרישקייט איז אַזוי ווי די מעלה פֿון ליכטיקייט איבער פֿינצטערניש. edit</p>	<p>ECC 2:13 un ich hob ingezen az di mealah fun chochme iber narishkeit iz azoi vi di mealah fun lichtikeit iber fintsternish.</p>	<p>ECC 2:13 Then I saw that chochmah excelleth sichlut, as far as ohr excelleth choshech.</p>
<p>ECC 2:14 דער חכם האָט זיינע אויגן אין קאַפּ, און דער נאַר גייט אין דער פֿינצטער. אָבער איך האָב אויך געמערקט אַז איינ טראַף טרעפֿט זיי אַלעמען. edit</p>	<p>ECC 2:14 der chochem hot zaine oigen in kop, un der nor geit in der fintster. ober ich hob oich gemerkt az ein traf treft zei alemen.</p>	<p>ECC 2:14 The chacham (<i>wise man</i>) hath eyes in his rosh; but the kesil (<i>fool</i>) walketh in choshech; but I myself perceived also that the same mikreh (<i>fortune</i>) happeneth to them all.</p>

<p>ECC 2:15 און איך האָב געזאָגט ביי מיר אין האַרצן: אַזוי ווי עס טרעפֿט דעם נאַרן אַזוי וועט אויך מיך טרעפֿן, היינט נאָך וואָס דען בין איך געווען קליגער? און איך האָב געטענהט ביי מיר אין האַרצן, אַז דאָס אויך איז נישטיקייט.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 2:15 un ich hob gezogt bai mir in hartsen: azoi vi es treft dem naren azoi vet oich mich trefen, haint noch vos den bin ich geven kliger? un ich hob getenht bai mir in hartsen, az dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 2:15 Then said I in my lev, As the mikreh befalls the kesil, so also will the same mikreh befall me; and wherein have I then been of more chochmah? Then I said in my lev, This also is hevel.</p>
<p>ECC 2:16 וואָרום פֿון דעם חכם אַזוי ווי פֿון דעם נאַרן בלייבט נישט קיין זָכר אויף אייביק; ווייל אין די קומעדיקע טעג וועט אַלץ זיין שוין פֿאַרגעסן; און ווי שטאַרבט דער חכם? אַזוי ווי דער נאַר.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 2:16 vorem fun dem chochem azoi vi fun dem naren blaiht nisht kein Zecher oif eibik; vail in di kumedike teg vet alts zain shoin fargesen; un vi shtarbt der chochem? azoi vi der nor.</p>	<p>ECC 2:16 For no zichron (<i>remembrance</i>) of the chacham — no less the kesil — remains l'olam; seeing that in hayamim (<i>the days to come</i>) all shall be forgotten. How can the chacham die just like the kesil?</p>
<p>ECC 2:17 און איך האָב פֿיינט געקראָגן דאָס לעבן, וואָרום מיר איז אויסגעקומען שלעכט די געשעונג וואָס געשעט אונטער דער זון, ווייל אַלץ איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 2:17 un ich hob faint gekrogen dos leben, vorem mir iz oisgekumen shlecht di gesheung vos geshet unter der zun, vail alts iz nishtikeit un vintiogenish.</p>	<p>ECC 2:17 Therefore I hated HaChayyim (<i>Life</i>); because the ma'aseh that is wrought under the shemesh is grievous unto me; for all is hevel and chasing after ruach.</p>
<p>ECC 2:18 און איך האָב פֿיינט געקראָגן מיין גאַנצע מי וואָס איך מי מיך דערויף אונטער דער זון, כּדי אַז איך מוז עס</p>	<p>ECC 2:18 un ich hob faint gekrogen main gantse mi vos ich mi mich deroif unter der zun, kedei az ich muz es iberlozen tsu a mentshen vos vet zain noch mir.</p>	<p>ECC 2:18 Yea, I hated all my amal for which I had toiled under the shemesh; because I must leave it unto the adam that shall occupy my place after me.</p>

<p>איבערלאָזן צו אַ מענטשן וואָס וועט זײַן נאָך מיר. edit</p>		
<p>ECC 2:19 און ווער ווייס אויב ער וועט זײַן אַ חכם אָדער אַ נאַר? פֿון דעסט וועגן וועט ער געוועלטיקן איבער מיין גאַנצער מי וואָס איד האָב מיד געמיט און געקליגט דערויף אונטער דער זון. דאָס אויך איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 2:19 un ver veis oib er vet zain a chochem oder a nor? fun dest vegen vet er geveltiken iber main gantser mi vos ich hob mich gemit un gekligt deroif unter der zun. dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 2:19 And who hath da'as whether he shall be a chacham or a kesil? Nevertheless shall he have shlitah (control, authority) over all my amal for which I have toiled, and have poured out my chochmah under the shemesh. This also is hevel.</p>
<p>ECC 2:20 און איד האָב מיד אומגעדרײט צו לאָזן מיין האַרץ זיך מיאש צו זײַן פֿון דער גאַנצער מי וואָס איד האַב מיד געמיט אונטער דער זון. edit</p>	<p>ECC 2:20 un ich hob mich umgedreit tsu lozen main harts zich meyaesh tsu zain fun der gantser mi vos ich hob mich gemit unter der zun.</p>	<p>ECC 2:20 Therefore I turned aside to give up my lev to despair over all the wearisome amal with which I toiled under the shemesh.</p>
<p>ECC 2:21 וואָרום פֿאַראַן אַ מענטש וואָס זײַן מי איז מיט חכמה, און מיט קענשאַפֿט, און מיט בריהשאַפֿט, און ער לאַזט עס איבער פֿאַר אַ חלק צו אַ מענטשן וואָס האָט זיך דערויף נישט געמיט. דאָס אויך איז נישטיקייט און אַ גרויס ביז. edit</p>	<p>ECC 2:21 vorem faran a mentsh vos zain mi iz mit chochme, un mit kenshaft, un mit brihshaft, un er lozt es iber far a Chelek tsu a mentshen vos hot zich deroif nisht gemit. dos oich iz nishtikeit un a grois beiz.</p>	<p>ECC 2:21 For there is an adam whose amal is with chochmah, and da'as, and kishron (skill) ; yet to an adam that hath not worked for it he must leave it for his chelek. This also is hevel and a ra'ah rabbah.</p>
<p>ECC 2:22 וואָרום וואָס האָט דער</p>	<p>ECC 2:22 vorem vos hot der mentsh fun zain gantser mi, un fun dem</p>	<p>ECC 2:22 For what hath adam for all his amal, and for all the</p>

<p>מענטש פֿון זײַן גאַנצער מי, און פֿון דעם האַוון פֿון זײַן האַרצן, אַז ער זאָל זיך מיטן אונטער דער זון? edit</p>	<p>haven fun zain hartsen, az er zol zich mien unter der zun?</p>	<p>striving of his lev, wherein he hath labored under the shemesh?</p>
<p>ECC 2:23 וואַרום אַלע זײַנע טעג זײַנען ווייטאַגן, און זײַן עסק איז ערגערניש; אַפֿילו בײַ נאַכט ליגט נישט אײַן זײַן האַרץ. דאָס אויך איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 2:23 vorem ale zaine teg zainen veitogen, un zain esk iz ergernish; afile bai nacht ligt nisht ein zain harts. dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 2:23 For all his yamim are machovim (sorrows) , and his travail ka'as (grief, vexation) ; yea, his lev taketh not rest balailah. This also is hevel.</p>
<p>ECC 2:24 נישטאָ בעסערס פֿאַרן מענטשן, ווי ער זאָל עסן און טרינקען, און זיך לאָזן וויל גיין פֿאַר זײַן מי. דאָס אויך, האָב איך אײַנגעזען, אַז דאָס איז פֿון ג-טס האַנט – edit</p>	<p>ECC 2:24 nishto besers faran mentshen, vi er zol esen un trinken, un zich lozen voil gein far zain mi. dos oich, hob ich ingezen, az dos iz fun G-ts hant –</p>	<p>ECC 2:24 There is nothing better for adam, than that he should eat and drink, and that he should make his nefesh find satisfaction in his amal. Also this I saw; even this was from the Yad HaElohim.</p>
<p>ECC 2:25 וואַרום: ווער זאָל עסן און ווער זאָל הנאה האָבן, אויב נישט איך? – edit</p>	<p>ECC 2:25 vorem: ver zol esen un ver zol hanoe hoben, oib nisht ich? –</p>	<p>ECC 2:25 For who can eat, or who can find enjoyment without HASHEM ?</p>
<p>ECC 2:26 ווײַל דעם מענטשן וואָס איז ווילגעפֿעלן פֿאַר אים, גיט ער חכמה, און קענשאַפֿט, און פֿרײַד; און דעם זינדיקן גיט ער אַן עסק צו קלײַבן און צו זאַמלען, כדי איבערצולאָזן צו דעם וואָס איז ווילגעפֿעלן</p>	<p>ECC 2:26 vail dem mentshen vos iz voilgefelen far im, git er chochme, un kenshaft, un freid; un dem zindiken git er an esk tsu klaiben un tsu zamlen, kedei ibertsulozen tsu dem vos iz voilgefelen far Elokim. dos oich iz nishtikeit un vintiogenish.</p>	<p>ECC 2:26 For to the adam that is pleasing in His sight, HASHEM gives chochmah, and da'as, and simchah; but to the choteh (sinner) HASHEM giveth travail; HASHEM giveth the work of gathering and storing up, that HASHEM may give to him that pleases HaElohim. This also is</p>

<p>פֶּאָר אַלְקִים. דָּאָס אױך אײז נײַשטײקײט און װײַנטיאָגעניש. edit</p>		<p>hevel and chasing after ruach.</p>
<p>ECC 3:1 אױף אַלץ אײז דאָ אַ שעה, און אַ צײַט פֶּאָר אײַטלעכער זאָך אונטערן הימל. edit</p>	<p>ECC 3:1 oif alts iz do a sheh, un a tsait far itlecher zach unteren himel.</p>	<p>ECC 3:1 To every thing there is a zeman (time) , and an et (season) for every matter under Shomayim;</p>
<p>ECC 3:2 אַ צײַט געבאָרן צו װערן, און אַ צײַט צו שטאַרבן; אַ צײַט צו פֿלאַנצן, און אַ צײַט אױסצורײַסן דאָס געפֿלאַנצטע. edit</p>	<p>ECC 3:2 a tsait geboren tsu veren, un a tsait tsu shtarben; a tsait tsu flantsen, un a tsait oistsuraisen dos geflantste.</p>	<p>ECC 3:2 An et (season) to be born, and an et (season) to die; an et (season) to plant, and an et (season) to uproot that which is planted;</p>
<p>ECC 3:3 אַ צײַט צו הרגען, און אַ צײַט צו היילן {רפא}; אַ צײַט צו ברעכן, און אַ צײַט צו בויען. edit</p>	<p>ECC 3:3 a tsait tsu hrgen, un a tsait tsu heilen ; a tsait tsu brechen, un a tsait tsu boien.</p>	<p>ECC 3:3 An et (season) to kill, and an et (season) to heal; an et (season) to tear down, and an et (season) to build up;</p>
<p>ECC 3:4 אַ צײַט צו װײנען, און אַ צײַט צו לאַכן; אַ צײַט צו קלאָגן, און אַ צײַט צו טאַנצן. edit</p>	<p>ECC 3:4 a tsait tsu veinen, un a tsait tsu lachen; a tsait tsu klogen, un a tsait tsu tantsen.</p>	<p>ECC 3:4 An et (season) to weep, and an et (season) to laugh; an et (season) to mourn, and an et (season) to dance;</p>
<p>ECC 3:5 אַ צײַט אױועקצװאָרפֿן שטײנער, און אַ צײַט אױפֿצוקלײַבן שטײנער; אַ צײַט צו האַלדזן, און אַ צײַט זיך צו דערוױטערן פֿון האַלדזן. edit</p>	<p>ECC 3:5 a tsait avektsuvarfen shtainer, un a tsait oiftsuklaiben shtainer; a tsait tsu haldzen, un a tsait zich tsu dervaiteren fun haldzen.</p>	<p>ECC 3:5 An et (season) to throw stones away, and an et (season) to gather stones together; an et (season) to embrace, and an et (season) to refrain from embracing;</p>

<p>ECC 3:6 אַ צײַט צו זוכן, און אַ צײַט אָנצווערן; אַ צײַט צו היטן, און אַ צײַט אַוועקצוואַרפֿן. edit</p>	<p>ECC 3:6 a tsait tsu zuchen, un a tsait ontsuveren; a tsait tsu hiten, un a tsait avektsuvarfen.</p>	<p>ECC 3:6 An et (<i>season</i>) to look for, and an et (<i>season</i>) to lose; an et (<i>season</i>) to keep, and an et (<i>season</i>) to throw away;</p>
<p>ECC 3:7 אַ צײַט צו רײַסן, און אַ צײַט צו נײַען; אַ צײַט צו שווייגן, און אַ צײַט צו רעדן. edit</p>	<p>ECC 3:7 a tsait tsu raisen, un a tsait tsu neyen; a tsait tsu shvaigen, un a tsait tsu reden.</p>	<p>ECC 3:7 An et (<i>season</i>) to tear, and an et (<i>season</i>) to mend; an et (<i>season</i>) to keep silent, and an et (<i>season</i>) to speak;</p>
<p>ECC 3:8 אַ צײַט לײַב צו האָבן, און צײַט פֿײַנט צו האָבן; אַ צײַט פֿאַר מלחמה, און אַ צײַט פֿאַר שְׁלוֹם. edit</p>	<p>ECC 3:8 a tsait lib tsu hoben, un tsait faint tsu hoben; a tsait far milchome, un a tsait far shalom.</p>	<p>ECC 3:8 An et (<i>season</i>) to love, and an et (<i>season</i>) to hate; an et (<i>season</i>) of milchamah, and an et (<i>season</i>) of shalom.</p>
<p>ECC 3:9 וואָס קומט אַרויס דעם טוער וואָס ער מיט זיך? edit</p>	<p>ECC 3:9 vos kumt arois dem tuer vos er mit zich?</p>	<p>ECC 3:9 What profit hath the worker from his amal (<i>labor</i>) ?</p>
<p>ECC 3:10 איך האָב געזען דעם עסק וואָס אַלקים האָט געגעבן די מענטשן קינדער זיך צו עסקן דערמיט. edit</p>	<p>ECC 3:10 ich hob gezen dem esk vos Elokim hot gegeben di mentshnkinder zich tsu esken dermit.</p>	<p>ECC 3:10 I have seen the occupation, which Elohim hath given to the bnei HaAdam to keep them occupied.</p>
<p>ECC 3:11 אַלצדינג האָט ער געמאַכט שײַן אין זײַן צײַט, אויך די אמתע וועלט (יענע וועלט, אייביקייט) האָט ער אַרײַנגעטאַן אין זײַער האַרצן, אָבער אַזוי אַז דער מענטש קען נישט אויסגעפֿינען דעם באַשאַף וואָס אַלקים האָט</p>	<p>ECC 3:11 altsding hot er gemacht shein in zain tsait, oich di emese velt (yene velt, eibikeit) hot er araingeton in zeyer hartsen, ober azoi az der mentsh ken nisht oisgefinen dem bashaf vos Elokim hot bashafen, fun onheib bizen sof.</p>	<p>ECC 3:11 HASHEM hath made every thing yafeh in its et (<i>season</i>) ; also He hath set HaOlam in their lev, yet so that no adam can find out the ma'aseh that HaElohim hath done from the beginning to the end.</p>

<p>בְּאִשְׁאֵלָנִי, פֶּן אֶנְהִיב בִּיזן סוּף. edit</p>		
<p>ECC 3:12 אֵיךְ ווִיִּס אֲז נִשְׁטאַ בַּעֲסֵרְס פֶּאַר זײ, ווי נֶאָר זִיךְ צו פֶּרִיעֵן, און זִיךְ ווִיל צו טאַן, אין זײער לֵעבן. אָבער אויך אֲז עֲמַעְצֵר אַ מַעֲנֵשׁ עֲסֵט און טֵרִינְקֵט, און הָאָט ווִילטאַג פֶּאַר אַל זײַן מִי, edit</p>	<p>ECC 3:12 ich veis az nishto besers far zei, vi nor zich tsu freyen, un zich voil tsu ton, in zeyer leben. ober oich az emetser a mentsh est un trinkt, un hot voiltog far al zain mi,</p>	<p>ECC 3:12 I have da'as that there is nothing better for adam, than that they have simchah and do tov while they live.</p>
<p>ECC 3:13 אִיז דאָס אַ מַתְנֵה פֶּן אַלְקִים. edit</p>	<p>ECC 3:13 iz dos a Mattanah fun Elokim.</p>	<p>ECC 3:13 And also that kol haAdam should eat and drink, and enjoy the good of all his amal. This is a gift of Elohim.</p>
<p>ECC 3:14 אֵיךְ ווִיִּס אֲז אַלץ וואָס אַלְקִים מַאָכֵט, דאָס וועט זײַן אַיִבִּיק; דֵּרְצו אִיז נִשְׁט צוֹצוּלִיִּיגן, און דֵּרְפֶּן אִיז נִשְׁט צו מִינֵעֵרן; און אַלְקִים הָאָט גַּעֲמַאָכֵט אֲז מַע זאָל מורא הָאָבֵן פֶּאַר אִים. edit</p>	<p>ECC 3:14 ich veis az alts vos Elokim macht, dos vet zain eibik; dertsu iz nisht tsutsuleigen, un derfun iz nisht tsu mineren; un Elokim hot gemacht az me zol moire hoben far im.</p>	<p>ECC 3:14 I have da'as that, all that HaElohim doeth will endure l'olam; nothing can be added to it, nor any thing taken from it; HaElohim doeth it, that men should fear before Him.</p>
<p>ECC 3:15 דאָס וואָס אִיז שׁוִין געווען, און דאָס וואָס דאַרף ערשט זײַן, אִיז שׁוִין געווען. אָבער אַלְקִים מַאָנֵט אויף פֶּאַר דַּעם גַּעֲרוּדֶפֶטן. edit</p>	<p>ECC 3:15 dos vos iz shoin geven, un dos vos darf ersht zain, iz shoin geven. ober Elokim mont oif far dem gerudften.</p>	<p>ECC 3:15 That which is hath been already; and that which is to be hath already been; and HaElohim will call that which is past to account.</p>
<p>ECC 3:16 און נֶאָךְ הָאָב אֵיךְ גַּעֲזֵעֵן אונטער דער זון: אין דַּעם</p>	<p>ECC 3:16 un noch hob ich gezen unter der zun: in dem ort fun gerechtikeit, dorten iz umrecht,</p>	<p>ECC 3:16 And moreover I saw under the shemesh that in the Mekom Mishpat (<i>place of</i></p>

<p>אָרט פֿון גערעכטיקייט, דאָרטן איז אומרעכט, און אין דעם אָרט פֿון רעכטפֿאַרטיקייט, דאָרטן איז אומרעכט. edit</p>	<p>un in dem ort fun rechtfartikeit, dorten iz umrecht.</p>	<p><i>judgment</i>) resha (<i>wickedness</i>) was there; and in the Mekom Tzedek, resha (<i>wickedness</i>) was there.</p>
<p>ECC 3:17 האָב איך געזאָגט ביי זיך אין האַרצן: אי דעם צדיק אי דעם רשע וועט אַלקים משפטן, וואָרום אַ צייט פֿאַר איטלעכער זאָך און פֿאַר איטלעכער טוונג איז דאָרטן דאָ. edit</p>	<p>ECC 3:17 hob ich gezogt bai zich in hartsen: i dem tsadik i dem roshe vet Elokim mishpeten, vorem a tsait far itlecher zach un far itlecher tuung iz dorten do.</p>	<p>ECC 3:17 I said in mine lev, HaElohim shall judge the tzaddik and the resha (<i>wicked</i>) ; for an et (<i>season</i>) for every matter and for every ma'aseh is there.</p>
<p>ECC 3:18 איך האָב געזאָגט ביי זיך אין האַרצן: דאָס איז פֿון וועגן די מענטשנקינדער; כדי אַלקים זאָל זיי לייטערן, און כדי זיי אַליין זאָלן זען אַז זיי זיינען ווי אַ בהמה. edit</p>	<p>ECC 3:18 ich hob gezogt bai zich in hartsen: dos iz fun vegen di mentshnkinder; kedei Elokim zol zei leiteren, un kedei zei alein zolen zen az zei zainen vi a beheime.</p>	<p>ECC 3:18 I said in mine lev, As for bnei haAdam, HaElohim tests them, that they might see that they themselves are like beheimah.</p>
<p>ECC 3:19 וואָרום דער טראַף פֿון די מענטשנקינדער איז דער טראַף פֿון דער בהמה; איין טראַף ביי זיי. ווי דער שטאַרבט, אַזוי שטאַרבט דער, און איין אָטעם ביי ביידן, און קיין מעלה פֿון מענטשן איבער דער בהמה איז נישטאָ, וואָרום אַלץ איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 3:19 vorem der traf fun di mentshnkinder iz der traf fun der beheime; ein traf bai zei. vi der shtarbt, azoi shtarbt der, un ein otem bai beiden, un kein mealah fun mentshen iber der beheime iz nishto, vorem alts iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 3:19 For bnei haAdam and beheimah share one and same mikreh (<i>fortune</i>) ; as the one dieth, so dieth the other; yea, they have all one breath; so that the adam hath no advantage above the beheimah; for all is hevel.</p>

<p>ECC 3:20 ביידע קומען אַהין אין איינ אָרט, ביידע זיינען פֿון שטויב, און ביידע קערן זיך אום צו שטויב. edit</p>	<p>ECC 3:20 beide kumen ahin in ein ort, beide zainen fun shtoib, un beide keren zich um tsu shtoib.</p>	<p>ECC 3:20 All go unto mekom echad; all are of the afahr (<i>dust</i>) , and all return to the afahr again.</p>
<p>ECC 3:21 ווער ווייס דעם גייסט פֿון די מענטשנקינדער, אויב ער גייט אַרויף אין דער הייך, און דעם גייסט פֿון דער בהמה, אויב ער נידערט אונטן צו דער ערד? edit</p>	<p>ECC 3:21 ver veis dem Gaist fun di mentshnkinder, oib er geit aroifblikendik in der heich, un dem Gaist fun der beheime, oib er nidert unten tsu der erd?</p>	<p>ECC 3:21 Who hath da'as of the ruach bnei haAdam that goeth upward, and the ruach habeheimah that goeth downward to ha'aretz?</p>
<p>ECC 3:22 און איך האָב איינגעזען אַז נישטאָ בעסערס, ווי דער מענטש זאָל הנאה האָבן פֿון זיינע אויפֿטוען, וואָרום דאָס איז זיין חלק; ווייל ווער וועט אים ברענגען אַנצוקוקן וואָס וועט זיין נאָך אים? edit</p>	<p>ECC 3:22 un ich hob ingezen az nishto besers, vi der mentsh zol hanoe hoben fun zaine oiftuen, vorem dos iz zain Chelek; vail ver vet im brengen ontsukuken vos vet zain noch im?</p>	<p>ECC 3:22 Wherefore I perceive that there is nothing better than that the adam find simchah in his ma'asim; for that is his chelek; for who shall bring him to see what shall be after him?</p>
<p>ECC 4:1 און איך האָב ווידער געזען אַלע רויבערייען וואָס ווערן אָפּגעטאָן אונטער דער זון. און אָט זיינען די טרערן פֿון די געדריקטע, און נישטאָ ווער זאָל זיי טרייסטן; און אויף דער זייט פֿון זייערע דריקער איז די מאַכט, און נישטאָ ווער זאָל זיי טרייסטן. edit</p>	<p>ECC 4:1 un ich hob vider gezen ale roiberaien vos veren opgeton unter der zun. un ot zainen di treren fun di gedrikte, un nishto ver zol zei treisten; un oif der zeit fun zeyere driker iz di macht, un nishto ver zol zei treisten.</p>	<p>ECC 4:1 So I returned, and considered all the oppressions that are done under the shemesh, and, hinei, the tears of such as were oppressed, and they had no menachem (<i>comforter</i>) ; and on the side of their oppressors there was ko'ach (<i>power</i>) ; but they had no menachem (<i>comforter</i>) .</p>

<p>ECC 4:2 דערום האַלט איך די טויטע וואָס זיינען שוין געשטאַרבן פֿאַר גליקלעכער פֿון די לעבעדיקע וואָס לעבן נאָך. edit</p>	<p>ECC 4:2 derum halt ich di toite vos zainen shoin geshtorben far gliklecher fun di lebedike vos leben noch.</p>	<p>ECC 4:2 Wherefore I praised the mesim which are already dead more than the living ones which are yet alive.</p>
<p>ECC 4:3 און בעסער פֿון זיי ביידן איז דעם וואָס איז נאָך נישט געווען, וואָס האָט נישט געזען די שלעכטע מעשים וואָס ווערן אָפּגעטאָן אונטער דער זון. edit</p>	<p>ECC 4:3 un beser fun zeı beıden iz dem vos iz noch nisht geven, vos hot nisht gezen di shlechte maisim vos veren opgeton unter der zun.</p>	<p>ECC 4:3 Yea, better is he than both they, which hath not yet been, who hath not seen the ma'aseh harah that is done under the shemesh.</p>
<p>ECC 4:4 און איך האָב געזען יעטוועדער מי, און יעטוועדער בריהשאַפֿט אין אַרבעט, אַז דאָס איז אויס קנאה פֿון איינעם צום אַנדערן. דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאַגעניש. edit</p>	<p>ECC 4:4 un ich hob gezen yetveder mi, un yetveder brihshaft in arbet, az dos iz ois kine fun einem tsum anderen. dos oich iz nishtikeit un vintiogenish.</p>	<p>ECC 4:4 Again, I considered all amal, and every kishron hama'aseh (<i>skillful achievement</i>), that such is a simple derivative of kinat ish meirei'eihu (<i>the envy of man of his neighbor</i>). This also is hevel, a chasing after ruach.</p>
<p>ECC 4:5 דער נאָר פֿאַרלייגט זיינע הענט, און עסט זיין אייגן פֿלייש. edit</p>	<p>ECC 4:5 der nor farleigt zaine hent, un est zain eigen fleish.</p>	<p>ECC 4:5 The kesil foldeth his hands together, and eateth his own basar.</p>
<p>ECC 4:6 בעסער אַ האַנטפֿול מנוחה, איידער פֿולע הויפֿנס מי און ווינטיאַגעניש. edit</p>	<p>ECC 4:6 beser a hantful menuche, eider fule hoifns mi un vintiogenish.</p>	<p>ECC 4:6 Better is a handful with tranquility than both the hands full with amal and chasing after ruach.</p>
<p>ECC 4:7 און איך האָב ווידער געזען נישטיקייט אונטער דער</p>	<p>ECC 4:7 un ich hob vider gezen nishtikeit unter der zun.</p>	<p>ECC 4:7 Then I returned, and I saw under the shemesh this hevel:</p>

<p align="center">edit .זון</p>		
<p>ECC 4:8 פֶּאָראַן אַינער, אָן אַ צווייטן צו זיך; צו מאָל אַ זון אָדער אַ ברודער האָט ער נישט, פֿון דעסט וועגן איז נישטאָ קיין ענד צו זיין מייעניש, און זיין אויג קען זיך נישט אָנזעטן מיט עשירות, און פֿאַר וועמען מי איך מיך, און מינער זיך פֿון גוטס? דאָס אויך איז נישטיקייט, און עס איז אַ שלעכטער ענין. edit</p>	<p>ECC 4:8 faran einer, on a tsveiten tsu zich; tsu mol a zun oder a bruder hot er nisht, fun dest vegen iz nishto kein end tsu zain mienish, un zain oig ken zich nisht onzeten mit eshires, un far vemen mi ich mich, un miner zich fun guts? dos oich iz nishtikeit, un es iz a schlechter Unnien.</p>	<p>ECC 4:8 There was a man all alone, and there was with him neither ben nor ach (brother) ; yet there was no ketz (end) to all his amal; neither was his ayin satisfied with osher (riches) ; neither saith he, For whom do I toil, and deprive my nefesh of tovah? This also is hevel, yea, it is an evil matter.</p>
<p>ECC 4:9 בעסער צוויי איידער איינער, וואָרום זיי האָבן אַ גוטן לוינ פֿאַר זייער מי. edit</p>	<p>ECC 4:9 beser tsvei eider einer, vorem zei hoben a guten loin far zeyer mi.</p>	<p>ECC 4:9 Two are better than one because they have a sachar tov for their amal.</p>
<p>ECC 4:10 וואָרום אַז זיי פֿאַלן, הייבט איינער אויף דעם אַנדערן, אָבער ווי צו דעם איינצלנעם וואָס פֿאַלט, און נישטאָ אַ צווייטער אים אויפֿצוהייבן. edit</p>	<p>ECC 4:10 vorem az zei falen, heibt einer oif dem anderen, ober vei tsu dem eintslnem vos falt, un nishto a tsveiter im oiftsuheiben.</p>	<p>ECC 4:10 For if they fall, the echad will lift up his partner, but woe to him that is alone when he falleth; for he hath not another to help him up.</p>
<p>ECC 4:11 דאָס גלייכן אַז צוויי ליגן בינאַנד, איז זיי וואָרעם, אָבער איינעם ווי קען וואָרעם ווערן? edit</p>	<p>ECC 4:11 dos glaichen az tsvei ligen bainand, iz zei vorem, ober einem vi ken vorem veren?</p>	<p>ECC 4:11 Also, if two lie down, then they have chom (heat) , but how can one be warm alone?</p>
<p>ECC 4:12 און אויב עמעצער קען</p>	<p>ECC 4:12 un oib emetser ken ibershtarken dem einem, velen</p>	<p>ECC 4:12 Though echad may be overpowered, shnayim shall</p>

<p>איבערשטאַרקן דעם איינעם, וועלן אָבער צוויי זיך שטעלן קעגן אים. און אַ דריי־פּאַלד פֿאַדעם וועט נישט אויף גיך צעריסן ווערן. edit</p>	<p>ober tsvei zich shtelen kegen im. un a draifold fodem vet nisht oif gich tserisen veren.</p>	<p>withstand him; and a khoot hameshulash (<i>threefold cord</i>) is not quickly broken.</p>
<p>ECC 4:13 בעסער אַן אַרים ייִנגל און אַ חכם, איידער אַן אַלטער מלך און אַ נאַר, וואָס ווייס נישט מער צו זיין אַפּגעהיט. edit</p>	<p>ECC 4:13 beser an orim yingel un a chochem, eider an alter melech un a nor, vos veis nisht mer tsu zain opgehit.</p>	<p>ECC 4:13 Better is a poor and a wise yeled than an old and foolish melech, who will no more be admonished.</p>
<p>ECC 4:14 וואָרום פֿון געפֿענקעניש איז יענער אַרויסגעגאַנגען צו ווערן אַ מלך, הגם ער איז געבאָרן געוואָרן אַרים, אונטער דעם מלוכה. edit</p>	<p>ECC 4:14 vorem fun gefenkenish iz yener aroisgegangen tsu veren a melech, hagam er iz geboren gevoren orim, unter dems meluche.</p>	<p>ECC 4:14 For out of the bais hasohar he cometh to reign, although he was born a poor man in his malchut (<i>kingdom</i>) .</p>
<p>ECC 4:15 איך האָב געזען אַלע לעבעדיקע וואָס גייען אונטער דער זון, האַלטן מיט דעם ייִנגל, דעם צווייטן וואָס שטייט אויף זיין אָרט; edit</p>	<p>ECC 4:15 ich hob gezen ale lebedike vos geyen unter der zun, halten mit dem yingel, dem tsveiten vos shteit oif zain ort;</p>	<p>ECC 4:15 I considered all the living ones which walk under the shemesh in the throng of the yeled, that is, the second one that shall enter into the place of the former.</p>
<p>ECC 4:16 נישט געווען קיין ענד צו אַל דעם פֿאַלק, צו אַלע וואָס ער איז געווען זייער אַנפֿירער; פֿון דעסט וועגן וועלן די שפּעטערדיקע זיך נישט פֿרייען מיט אים. יאָ, דאָס</p>	<p>ECC 4:16 nisht geven kein end tsu al dem folk, tsu ale vos er iz geven zeyer onfirer; fun dest vegen velen di shpeterdike zich nisht freyen mit im. yo, dos oich iz nishtikeit un vintiogenish.</p>	<p>ECC 4:16 There is no ketz of kol haAm, all those at whose head he stands; and yet they who come after shall not rejoice in him. Surely this also is hevel and striving for ruach.</p>

<p>אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש. edit</p>		
<p>ECC 4:17 היט דיין פֿוס, אַז דו גייסט אין דעם הויז פֿון האלקים, וואָרום געהאַרכן איז אַנגעלייגטער, ווי וואָס די נאַרן גיבן אַ שלאַכטאַפֿפֿער; הגם זיי ווייסן נישט אַז זיי טוען שלעכט. edit</p>	<p>ECC 4:17 hit dain fus, az du Gaist in dem hoiz fun HaElokim, vorem gehorchen iz ongeleigter, vi vos di naren giben a shlachtopfer; hagam ze veisen nisht az ze tuen schlecht.</p>	<p>ECC 4:17 Keep thy footing when thou goest to the Bais HaElohim, and be more ready to listen than to give the zevach of kesilim, for they have no da'as that they do rah.</p>
<p>ECC 5:1 זאָלסט נישט זיין האַסטיק מיט דיין מויל, און דיין האַרץ זאָל זיך נישט אַיילן אַרויסצולאָזן אַ וואָרט פֿאַר אלקים, וואָרום אלקים איז אין הימל און דו ביסט אויף דער ערד; דערום זאָלן דייע ווערטער זיין ווינציק. edit</p>	<p>ECC 5:1 zolst nisht zain hastik mit dain moil, un dain harts zol zich nisht ilen aroistsulozen a vort far Elokim, vorem Elokim iz in himel un du bist oif der erd; derum zolen daine verter zain vintsik.</p>	<p>ECC 5:1 Be not rash with thy mouth, and let not thine lev be hasty to utter any thing before HaElohim; for HaElohim is in Shomayim, and thou upon ha'aretz; therefore let thy devarim be few.</p>
<p>ECC 5:2 וואָרום אַ חָלוּם קומט מיט פֿיל געשילדער, און דער קול פֿון אַ נאַרן מיט פֿיל ווערטער. edit</p>	<p>ECC 5:2 vorem a cholem kumt mit fil geshilder, un der kol fun a naren mit fil verter.</p>	<p>ECC 5:2 As by a multitude of cares cometh a chalom, so by a multitude of devarim cometh the kol kesil (<i>the voice of the fool</i>) .</p>
<p>ECC 5:3 אַז דו ביסט מנדר אַ נדר צו אלקים, זאָלסטו זיך נישט שפעטיקן אים צו באַצאָלן, וואָרום ער האָט נישט ליב נאַרן; וואָס דו ביסט מנדר,</p>	<p>ECC 5:3 az du bist mndr a neyder tsu Elokim, zolstu zich nisht shpetiken im tsu batsolen, vorem er hot nisht lib naren; vos du bist mndr, batsol.</p>	<p>ECC 5:3 When thou vowest a neder unto Elohim, defer not to pay it; for HASHEM hath no pleasure in kesilim; pay that which thou hast vowed.</p>

<p>edit באַצאָל.</p>		
<p>ECC 5:4 בעסער זאָלסט נישט מנדר זיין, איידער זאָלסט מנדר זיין און נישט באַצאָלן. edit</p>	<p>ECC 5:4 beser zolst nisht mndr zain, eider zolst mndr zain un nisht batsolen.</p>	<p>ECC 5:4 Better it is that thou shouldest not make a neder, than that thou shouldest vow and not fulfill the neder.</p>
<p>ECC 5:5 זאָלסט נישט דערלאָזן דיין מויל צו פֿאַרזינדיקן דיין לייב, און זאָלסט נישט זאָגן פֿאַר דעם שְׁלִיחַ פֿון אַלְקִים, אַז דאָס איז געווען אַ פֿאַרזע. נאָך וואָס זאָל אַלְקִים צערענען אויף דיין קוֹל, און צעשטערן דאָס ווערק פֿון דיִינע הענט? edit</p>	<p>ECC 5:5 zolst nisht derlozen dain moil tsu farzindiken dain laib, un zolst nisht zogen far dem sholiich fun Elokim, az dos iz geven a farze. noch vos zol Elokim tserenen oif dain kol, un tseshteren dos verk fun daine hent?</p>	<p>ECC 5:5 Suffer not thy mouth to lead thy basar into chet (<i>sin</i>) ; neither say thou before the Malach [of G-d], that it was a mistake. Wherefore should HaElohim be angry at thy voice, and destroy the work of thine hands?</p>
<p>ECC 5:6 וואָרום פֿון פֿיל חלומות און נאַרישקייטן קומען אַרויס פֿיל צוזאָגן, אָבער האָב מורא פֿאַר אַלְקִים. edit</p>	<p>ECC 5:6 vorem fun fil chaloimes un narishkeiten kumen arois fil tsuzogen, ober hob moire far Elokim.</p>	<p>ECC 5:6 For in the multitude of chalomot and many devarim there are also divers havalim; but fear thou HaElohim.</p>
<p>ECC 5:7 אַז דו זעסט די דריקונג פֿון דעם אַרימאָן, און די באַרויבונג פֿון רעכט און גערעכטיקייט אין דער מדינה, זאָלסטו זיך נישט ווונדערן אויף דער זאָך, וואָרום איבער דעם הויכן גיט אַכטונג אַ העכערער, און נאָך העכערע איבער זיי. edit</p>	<p>ECC 5:7 az du zest di drikung fun dem oriman, un di baroibung fun recht un gerechtikeit in der mdine, zolstu zich nisht vunderen oif der zach, vorem iber dem hoichen git achtung a hecherer, un noch hechere iber zei.</p>	<p>ECC 5:7 If thou seest the oppression of the poor, and violent perverting of mishpat and tzedek in a province, marvel not at the matter; for he that is higher watches over him that is high; and there be higher than they.</p>

<p>ECC 5:8 און אַ מעלה פֿון אַ לאַנד אין אַלעם, איז אַ מלך איבערגעגעבן צו פֿעלד. edit</p>	<p>ECC 5:8 un a mealah fun a land in alem, iz a melech ibergegeben tsu feld.</p>	<p>ECC 5:8 Moreover the profit of eretz is for all; Melech himself is served by the sadeh.</p>
<p>ECC 5:9 דער וואָס האָט ליב געלט קען זיך נישט אָנזעטן מיט געלט, און נישט ווער עס האָט ליב רייכטום – מיטן איינקום. דאָס אויך איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 5:9 der vos hot lib gelt ken zich nisht onzeten mit gelt, un nisht ver es hot lib raichtum – miten inkum. dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 5:9 He that loveth kesef shall never have enough kesef; nor shall he that loveth abundance have enough increase; this also is hevel.</p>
<p>ECC 5:10 אַז דאָס גוטס מערט זיך, מערן זיך זיינע עסערס; און וואָס קומט אַרויס דעם אייגנטימער, אַחוץ דאָס אַנקוקן מיט זיינע אויגן? edit</p>	<p>ECC 5:10 az dos guts mert zich, meren zich zaine esers; un vos kumt arois dem eigentimer, achuts dos onkuken mit zaine oigen?</p>	<p>ECC 5:10 When hatovah (<i>good things</i>) increase, they are increased that consume them; and what kishron (<i>useful result</i>) is there to the ba'al (<i>owner</i>) thereof, except as an onlooker?</p>
<p>ECC 5:11 זיס איז דער שלאָף פֿון דעם וואָס אַרבעט, סײַ ער עסט ווינציק, סײַ פֿיל, אָבער די זעט פֿון דעם עושר לאָזט אים נישט שלאָפֿן. edit</p>	<p>ECC 5:11 zis iz der shlof fun dem vos arbet, sai er est vintsik, sai fil, ober di zet fun dem oysher lozt im nisht shlofen.</p>	<p>ECC 5:11 The sleep of the oved (<i>working man</i>) is sweet, whether he eat little or much; but the abundance of the oisher (<i>rich man</i>) will not permit him to sleep.</p>
<p>ECC 5:12 פֿאַראַן אַ פֿאַרדראַסיקער ווייטאַג וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון: אַן עשירות וואָס ווערט געהיט פֿון דעם אייגנטימער אים צום בייזן. edit</p>	<p>ECC 5:12 faran a fardrosiker veitog vos ich hob gezen unter der zun: an eshires vos vert gehit fun dem eigentimer im tsum beizen.</p>	<p>ECC 5:12 There is a grievous ra'ah which I have seen under the shemesh; osher (<i>riches</i>) hoarded by the ba'al thereof to his hurt;</p>
<p>ECC 5:13 און די עשירות ווערט פֿאַרלאָרן אין אַ שלעכטן</p>	<p>ECC 5:13 un di eshires vert farloren in a shlechten esk; un az er hot</p>	<p>ECC 5:13 The same osher (<i>riches</i>) perish by an evil event and he</p>

<p>עסק; און אז ער האָט אַ זון, בלייבט גאַרנישט אין זײַן האַנט. edit</p>	<p>a zun, blaiht gornisht in zain hant.</p>	<p>begetteth a ben; thus this one hath nothing in his hand.</p>
<p>ECC 5:14 אזוי ווי ער איז אַרויס פֿון זײַן מוטערלייב, גייט ער נאַקעט צוריק, אזוי ווי ער איז געקומען, און קיין זאַך נעמט ער נישט מיט פֿאַר זײַן מ, כדי ער זאָל עס אַוועקטראָגן אין זײַן האַנט. edit</p>	<p>ECC 5:14 azoi vi er iz arois fun zain muterleib, geit er naket tsurik, azoi vi er iz gekumen, un kein zach nemt er nisht mit far zain mi, kedei er zol es avektrogen in zain hant.</p>	<p>ECC 5:14 As he came forth of the womb of his Em (mother) , arom (naked) shall he return to go as he came, and shall take nothing of his amal (labor) , which he may carry away in his hand.</p>
<p>ECC 5:15 יאָ, דאָס אויך איז אַ פֿאַרדראַסיקער ווייטאַג, וואָס גענוי ווי ער איז געקומען, אזוי גייט ער אַוועק; און וואָס קומט אים אַרויס וואָס ער מיט זיך פֿאַרן ווינט? edit</p>	<p>ECC 5:15 yo, dos oich iz a fardrosiker veitog, vos genoi vi er iz gekumen, azoi geit er avek; un vos kumt im arois vos er mit zich faran vint?</p>	<p>ECC 5:15 And this also is a grievous evil, that in every respect as he came, just so shall he go; and what profit hath he that hath toiled for the ruach (wind) ?</p>
<p>ECC 5:16 דערצו פֿאַרצערט ער אַלע זײַנע טעג אין פֿינצטערניש, און ערגערט זיך אַ סך, און האָט ערגערניש און קרענקעניש און צאַרן. edit</p>	<p>ECC 5:16 dertsu fartsert er ale zaine teg in fintsternish, un ergert zich a sach, un hot ergernish un krenkenish un tsoren.</p>	<p>ECC 5:16 All his yamim also he eateth in choshech, and he hath much ka'as (grief, vexation) and sickness and anger.</p>
<p>ECC 5:17 אָט וואָס איך האָב אײַנגעזען: בעסער און שענער וואָלט געווען צו עסן און טרינקען, און האָבן ווילטאַג פֿאַר זײַן גאַנצער מי וואָס ער</p>	<p>ECC 5:17 ot vos ich hob ingezen: beser un shener volt geven tsu esen un trinken, un hoben voiltog far zain gantser mi vos er mit zich unter der zun in di getseilte teg fun zain leben vos Elokim hot im geshonken;</p>	<p>ECC 5:17 Hinei I have seen it is tov and yafeh for one to eat and to drink, and to find tovah in all his amal (labor) that he toils under the shemesh all the few days of his life, which HaElohim giveth him; for it is</p>

<p>מיט זיך אונטער דער זון אין די געציילטע טעג פֿון זיין לעבן וואָס אלקים האָט אים געשאַנקען; וואָרום דאָס איז זיין חלק. edit</p>	<p>vorem dos iz zain Chelek.</p>	<p>his chelek.</p>
<p>ECC 5:18 און איטלעכער מענטש וואָס אלקים שענקט אים עשירות און גיטער, און גיט אים שליטה צו עסן דערפֿון, און צו נעמען זיין חלק, און זיך ווייל צו טאָן פֿאַר זיין מי, איז דאָס אַ מתנה פֿון אלקים. edit</p>	<p>ECC 5:18 un itlecher mentsh vos Elokim shenkt im eshires un giter, un git im shlite tsu esen derfun, un tsu nemen zain Chelek, un zich voil tsu ton far zain mi, iz dos a Mattanah fun Elokim.</p>	<p>ECC 5:18 Also kol ha'adam to whom HaElohim hath given osher and possessions, and hath given him power to eat thereof, and to take his chelek, and to rejoice in his amal; this is the gift of Elohim.</p>
<p>ECC 5:19 יאָ, ער דאַרף געדענקען אַז די טעג פֿון זיין לעבן זיינען נישט פֿיל – ווען אלקים באַווערט אים נאָך די פֿרייד פֿון זיין האַרצן. edit</p>	<p>ECC 5:19 yo, er darf gedenken az di teg fun zain leben zainen nisht fil – ven Elokim bavert im noch di freid fun zain hartsen.</p>	<p>ECC 5:19 For he shall not much remember the days of his life; because HaElohim keeps him occupied with simchat libbo <i>(gladness of his heart)</i> .</p>
<p>ECC 6:1 פֿאַראַן אַן אומגליק וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון, און עס איז זייער אַפֿט ביים מענטשן: edit</p>	<p>ECC 6:1 faran an umglik vos ich hob gezen unter der zun, un es iz zeyer oft baim mentshen:</p>	<p>ECC 6:1 There is a ra'ah which I have seen under the shemesh, and it is a great weight upon the adam;</p>
<p>ECC 6:2 אַ מענטש וואָס אלקים שענקט אים עשירות און גיטער און כְּבוֹד, און אים גייט נישט אַפֿ פֿאַר זיך קיין זאָך פֿון אַלץ וואָס ער געלוסט, אָבער</p>	<p>ECC 6:2 a mentsh vos Elokim shenkt im eshires un giter un koved, un im geit nisht op far zich kein zach fun alts vos er gelust, ober Elokim hot im nisht gegeben kein shlite tsu esen derfun, nor a fremder mentsh</p>	<p>ECC 6:2 An ish to whom HaElohim hath given osher <i>(riches)</i> , nekhasim <i>(possessions)</i> , and kavod <i>(honor)</i> , so that he wanteth nothing for his nefesh of all that he desireth, yet HaElohim giveth him not</p>

<p>אלקים האָט אים נישט געגעבן קיינ שליטה צו עסן דערפֿון, נאָר אַ פֿרעמדער מענטש עסט עס. דאָס איז נישטיקייט, און אַ פֿאַרדראָסיקער ווייטאַג. edit</p>	<p>est es. dos iz nishtikeit, un a fardrosiker veitog.</p>	<p>shlitah (empowerment) to have enjoyment thereof, but an ish nochri (stranger) hath the enjoyment thereof; this is hevel, and it is a grievous ill.</p>
<p>ECC 6:3 אַז אַ מענטש זאָל האָבן הונדערט קינדער, און לעבן אַ סך יאָרן, איז, וויפֿל די טעג פֿון זיינע יאָרן זאָלן זיין, אויב זיין זעל זעטיקט זיך נישט פֿון דעם גוטס, און צו מאָל קיינ קבֿורה האָט ער נישט, זאָג איד: בעסער פֿון אים איז דעם מפּיל-קינד. edit</p>	<p>ECC 6:3 az a mentsh zol hoben hundert kinder, un leben a sach yoren, iz, vifel di teg fun zaine yoren zolen zain, oib zain zel zetikt zich nisht fun dem guts, un tsu mol kein kvure hot er nisht, zog ich: beser fun im iz dem mapl-kind.</p>	<p>ECC 6:3 If an ish beget a hundredfold, and live shanim rabbot, so that rav be the yamim of his shanim, and his nefesh be not filled with hatovah, and also that he have no kevurah (grave) ; I say, that a nefel (stillborn) is better than he.</p>
<p>ECC 6:4 וואָרום אין נישטיקייט קומט עס, און אין פֿינצטערניש פֿאַרגייט עס, און אין פֿינצטערניש ווערט צוגעדעקט זיין נאָמען. edit</p>	<p>ECC 6:4 vorem in nishtikeit kumt es, un in fintsternish fargeit es, un in fintsternish vert tsugedekt zain nomen.</p>	<p>ECC 6:4 For he cometh in with hevel, and departeth in choshech, and shmo shall be shrouded with choshech.</p>
<p>ECC 6:5 עס האָט צו מאָל די זון נישט געזען און נישט געקענט; עס האָט מער נַחַת ווי יענער. edit</p>	<p>ECC 6:5 es hot tsu mol di zun nisht gezen un nisht gekent; es hot mer Nachat vi yener.</p>	<p>ECC 6:5 Moreover though he hath not seen the shemesh, nor known any thing, this hath more nakhat (rest, quietness) than the other.</p>
<p>ECC 6:6 און ווען ער זאָל לעבן צוויי מאָל טויזנט יאָר, און נישט אָנזען קיינ גוטס, גייען</p>	<p>ECC 6:6 un ven er zol leben tsvei mol toizent yor, un nisht onzen kein guts, geyen den nisht ale in ein ort?</p>	<p>ECC 6:6 Yea, though he live an elef shanim twice over, yet hath he seen no tovah. Do not all go to mekom echad?</p>

<p>דען נישט אַלע אין איין אָרט? edit</p>		
<p>ECC 6:7 די גאַנצע מי פֿון מענטשן איז פֿאַר זײַן מויל, און פֿון דעסט וועגן ווערט די זעל נישט אָנגעפֿילט. edit</p>	<p>ECC 6:7 di gantse mi fun mentshen iz far zain moil, un fun dest vegen vert di zel nisht ongefilt.</p>	<p>ECC 6:7 All the amal (labor) of haAdam is for his mouth, and yet the nefesh is not satisfied.</p>
<p>ECC 6:8 וואָרום וואָס איז די מעלה פֿון דעם חכם איבער דעם נאַרן? וואָס, פֿון דעם אַרימאַן וואָס פֿאַרשטייט? – ווי אומצוגיין מיטן לעבן. edit</p>	<p>ECC 6:8 vorem vos iz di mealah fun dem chochem iber dem naren? vos, fun dem oriman vos farshteit? – vi umtsugein miten leben.</p>	<p>ECC 6:8 For what hath the chacham more than the kesil? What hath the poor man, who has da'as of how to conduct himself before the living?</p>
<p>ECC 6:9 בעסער זעונג פֿון די אויגן, איידער וואַנדערניש פֿון דער זעל. דאָס אויך איז נישטיקייט און ווינטיאָגעניש. edit</p>	<p>ECC 6:9 beser zeung fun di oigen, eider vandernish fun der zel. dos oich iz nishtikeit un vintiogenish.</p>	<p>ECC 6:9 Better what the eynayim see than the roving of the nefesh; this also is hevel and chasing after ruach.</p>
<p>ECC 6:10 וואָס געשעט איז לאַנג צוריק אָנגערופֿן געוואָרן מיטן נאָמען, און עס איז באַוואָוסט פֿאַרויס וואָס דער מענטש איז; און ער קען זיך נישט האַמפֿערן מיט דעם וואָס איז שטאַרקער פֿון אים. edit</p>	<p>ECC 6:10 vos geshet iz lang tsurik ongerufen gevoren miten nomen, un es iz bavust forois vos der mentsh iz; un er ken zich nisht hamperen mit dem vos iz shtarker fun im.</p>	<p>ECC 6:10 That which is, its shem hath already been named, and it is known what adam shall be; neither may he contend with what is stronger than he.</p>
<p>ECC 6:11 אויב פֿיל ווערטער מערן אַפֿט נישטיקייט, וואָס איז די מעלה מיטן מענטשן? edit</p>	<p>ECC 6:11 oib fil verter meren oft nishtikeit, vos iz di mealah miten mentshen?</p>	<p>ECC 6:11 Seeing there be many things that increase hevel, what profit is there for adam?</p>

<p>ECC 6:12 וואָרום ווער ווייס וואָס איז בעסער פֿאַרן מענטשן אין לעבן, אין די געציילטע טעג פֿון זײַן נישטיקן לעבן וואָס ער מאַכט דורך ווי אַ שאַטן? ווייל ווער קען זאָגן דעם מענטשן, וואָס וועט זײַן נאָך אים אונטער דער זון? edit</p>	<p>ECC 6:12 vorem ver veis vos iz beser faran mentshen in leben, in di getseilte teg fun zain nishtiken leben vos er macht durch vi a shoten? vail ver ken zogen dem mentshen, vos vet zain noch im unter der zun?</p>	<p>ECC 6:12 For who has da'as what is tov for adam in this life, all the few days of his chayyei hevel which he spendeth as a shadow? For who can tell adam what shall be after him under the shemesh?</p>
<p>ECC 7:1 אַ גוטער נאָמען איז בעסער פֿון גוטן אייל; און דער טאָג פֿון טויט, פֿון דעם טאָג וואָס מע ווערט געבאָרן. edit</p>	<p>ECC 7:1 a guter nomen iz beser fun guten eil; un der tog fun toit, fun dem tog vos me vert geboren.</p>	<p>ECC 7:1 A shem tov is better than precious ointment; and the yom hamavet than the day of one's birth.</p>
<p>ECC 7:2 בעסער צו גיין אין הויז פֿון טרויער, איידער צו גיין אין הויז פֿון אַ סעודה; ווייל דאָס איז דער סוף פֿון יעטוועדער מענטשן, און דער לעבעדיקער דאָרף זיך נעמען צום האַרצן. edit</p>	<p>ECC 7:2 beser tsu gein in hoiz fun troier, eider tsu gein in hoiz fun a sude; vail dos iz der sof fun yetveder mentshen, un der lebediker darf zich nemen tsum hartsen.</p>	<p>ECC 7:2 It is better to go to the bais evel (house of mourning), than to go to the bais mishteh (house of feasting); for that is the sof (end, conclusion) of kol haAdam; and the living will take it to heart.</p>
<p>ECC 7:3 בעסער קומער איידער געלעכטער, וואָרום אַז דער פנים איז טרויעריק, איז בעסער פֿאַרן האַרצן. edit</p>	<p>ECC 7:3 beser kumer eider gelechter, vorem az der ponem iz troierik, iz beser faran hartsen.</p>	<p>ECC 7:3 Ka'as (sorrow) is better than laughter; for sadness of the countenance is good for the lev.</p>
<p>ECC 7:4 דאָס האַרץ פֿון די קלוגע איז אין הויז פֿון טרויער, און דאָס האַרץ פֿון די נאָרן איז הויז פֿון פֿרייד. edit</p>	<p>ECC 7:4 dos harts fun di kluge iz in hoiz fun troier, un dos harts fun di naren in hoiz fun freid.</p>	<p>ECC 7:4 The lev of chachamim is in the bais evel (house of mourning); but the lev of kesilim is in the bais simchah.</p>

<p>ECC 7:5 בעסער צו הערן דעם אָנגעשריי פֿון אַ קלוגן, איידער מע זאָל הערן דאָס לויבגעזאַנג פֿון נאַרן. edit</p>	<p>ECC 7:5 beser tsu heren dem ongeshrei fun a klugen, eider me zol heren dos loibgezung fun naren.</p>	<p>ECC 7:5 It is better to hear the rebuke of the chacham, than for an ish to hear the shir kesilim.</p>
<p>ECC 7:6 וואָרום אַזוי ווי דאָס קנאַקן פֿון דערנער אונטערן טאַפּ, אַזוי איז דאָס געלעכטער פֿון דעם נאַרן. און דאָס אויך איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 7:6 vorem azoi vi dos knaken fun derner unteren top; azoi iz dos gelechter fun dem naren. un dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 7:6 For as is the crackling of thorns under a pot, so is the laughter of the kesil; this also is hevel.</p>
<p>ECC 7:7 פֿאַר וואָר, רויב צעדולט דעם חכם, און שוחד פֿירט איבער דאָס האַרץ. edit</p>	<p>ECC 7:7 far vor, roib tsedult dem chochem, un shochad firt iber dos harts.</p>	<p>ECC 7:7 Surely oppression maketh a chacham mad; and a bribe corrupts the heart.</p>
<p>ECC 7:8 בעסער דער סוף פֿון אַ זאַך איידער איר אָנהייב; בעסער איינגעהאַלטן אין געמיט, איידער האַפֿערדיק אין געמיט. edit</p>	<p>ECC 7:8 beser der sof fun a zach eider ir onheib; beser ingehalten in gemit, eider hoferdik in gemit.</p>	<p>ECC 7:8 Better is the acharit (end) of a thing than the reshit (beginning) thereof; and erch ruach (patience) is better than gavoah ruach (haughtiness) .</p>
<p>ECC 7:9 זאָלסט נישט זיין האַסטיק אין דיין געמיט צו ווערן אין בעס, וואָרום בעס רוט אין בוזעם פֿון די נאַרן. edit</p>	<p>ECC 7:9 zolst nisht zain hastik in dain gemit tsu veren in kaas, vorem kaas rut in buzem fun di naren.</p>	<p>ECC 7:9 Be not hasty in thy ruach to be angry; for ka'as (anger) resteth in the kheyk (bosom) of kesilim.</p>
<p>ECC 7:10 זאָלסט נישט זאָגן: ווי איז דאָס, וואָס די פֿריערדיקע טעג זיינען געווען בעסער ווי די איצטיקע? וואָרום נישט פֿון חכמה פֿרעגסטו וועגן דעם.</p>	<p>ECC 7:10 zolst nisht zogen: vi iz dos, vos di frierdike teg zainen geven beser vi di itstike? vorem nisht fun chochme fregstu vegen dem.</p>	<p>ECC 7:10 Say thou not, What is the cause that the yamim harishonim were better than these? For it is not because of chochmah that thou dost inquire concerning this.</p>

<p style="text-align: right;">edit</p>		
<p>ECC 7:11 גוט איז חכמה מיט אַ נחלה, און אַ מעלה פֿאַר די וואָס זעען די זון. edit</p>	<p>ECC 7:11 gut iz chochme mit a nachle, un a mealah far di vos zeen di zun.</p>	<p>ECC 7:11 Chochmah is good with a nachalah (<i>inheritance</i>) ; and by it there is an advantage to them that see the shemesh.</p>
<p>ECC 7:12 וואָרום חכמה איז אַ באַשירעמונג, געלט איז אַ באַשירעמונג, אָבער די מעלה פֿון קענשאַפֿט איז, וואָס חכמה האַלט אויף דאָס לעבן פֿון דעם וואָס האָט זי. edit</p>	<p>ECC 7:12 vorem chochme iz a bashiremung, gelt iz a bashiremung, ober di mealah fun kenshaft iz, vos chochme halt oif dos leben fun dem vos hot zi.</p>	<p>ECC 7:12 For chochmah is a protective tzel (<i>shade</i>) , and kesef is as well; but the advantage of da'as is, that chochmah giveth chayyim (<i>life</i>) to them that possess it.</p>
<p>ECC 7:13 קוק אָן דאָס ווערק פֿון אַלקים; וואָרום ווער קען אויסגלייכן וואָס ער האָט געמאַכט קרום? edit</p>	<p>ECC 7:13 kuk on dos verk fun Elokim; vorem ver ken oisglaichen vos er hot gemacht krum?</p>	<p>ECC 7:13 Consider the ma'aseh HaElohim; for who can make straight what HASHEM hath made crooked?</p>
<p>ECC 7:14 אין טאָג פֿון גליק זיי גליקלעך, און אין טאָג פֿון אומגליק קוק זיך אַרום – דאָס אויך אַזוי ווי יענס האָט אַלקים געמאַכט – וואָרום דער מענטש וועט דערנאָך גאַרנישט שפירן. edit</p>	<p>ECC 7:14 in tog fun glik zei gliklech, un in tog fun umglik kuk zich arum – dos oich azoi vi yens hot Elokim gemacht – vorem der mentsh vet dernoch gornisht Shaphiren.</p>	<p>ECC 7:14 In the yom tovah be joyful, but in the yom ra'ah consider: HaElohim also hath set the one over against the other in such a way that adam may not find out anything that will come after him.</p>
<p>ECC 7:15 אַלץ האָב איך געזען אין מיינע נישטיקע טעג: פֿאַראַן אַ צדיק וואָס גייט אונטער אין זיין צדיקות, און פֿאַראַן אַ רשע וואָס איז מאַריך-ימים</p>	<p>ECC 7:15 alts hob ich gezen in maine nishtike teg: faran a tsadik vos geit unter in zain tsdikut, un faran a roshe vos iz mairech-imim in zain shlechtikeit.</p>	<p>ECC 7:15 All things have I seen in the yamim of my hevel; there is a tzaddik that perisheth in his tzedakah, and there is a rasha that prolongeth his life in his ra'ah.</p>

<p>edit אין זיין שלעכטיקייט.</p>		
<p>ECC 7:16 זאָלסט נישט זיין צו פֿיל צדיק, און זאָלסט זיך נישט קליגן איבריִקס; נאָך וואָס זאָלסטו זיך אומברענגען? edit</p>	<p>ECC 7:16 zolst nisht zain tsu fil tsadik, un zolst zich nisht kligen ibriks; noch vos zolstu zich umbrengen?</p>	<p>ECC 7:16 Do not be over much the tzaddik nor over much the chacham; why cause thyself desolation?</p>
<p>ECC 7:17 זאָלסט נישט זיין צו שלעכט, און זאָלסט נישט זיין קיין נאַר; נאָך וואָס זאָלסטו שטאַרבן פֿאַר דער צייַט? edit</p>	<p>ECC 7:17 zolst nisht zain tsu shlecht, un zolst nisht zain kein nor; noch vos zolstu shtarben far der tsait?</p>	<p>ECC 7:17 Be not over much resha, neither be thou foolish; why shouldst thou die before thy time?</p>
<p>ECC 7:18 גוט איז דו זאָלסט זיך האַלטן אָן דעם, און אויך פֿון יענעם נישט אָפּלאָזן דיין האַנט; וואָרום דער וואָס האָט מורא פֿאַר אלקים, קומט דורך מיט ביידע. edit</p>	<p>ECC 7:18 gut iz du zolst zich halten on dem, un oich fun yenem nisht oplozen dain hant; vorem der vos hot moire far Elokim, kumt durch mit beide.</p>	<p>ECC 7:18 It is good that thou holdest fast to the one and withdrawest not thine hand from the other; for he is a yire Elohim (<i>G-d fearer</i>) who shall fulfill both.</p>
<p>ECC 7:19 די חכמה באַשיצט דעם חכם מער ווי צען געוועלטיקער וואָס זיינען אין שטאָט. edit</p>	<p>ECC 7:19 di chochme bashitst dem chochem mer vi Tzoan geveltiker vos zainen in shtot.</p>	<p>ECC 7:19 Chochmah makes one chacham stronger than asarah shalitim (<i>ten rulers</i>) which are in the city.</p>
<p>ECC 7:20 וואָרום נישט אַ מענטש אַ צדיק אויף דער ערד וואָס זאָל טאָן לויטער גוטס, און נישט זינדיקן. edit</p>	<p>ECC 7:20 vorem nishto a mentsh a tsadik oif der erd vos zol ton loiter guts, un nisht zindiken .</p>	<p>ECC 7:20 For there is not a tzaddik upon earth, that doeth tov, and sinneth not.</p>
<p>ECC 7:21 זאָלסט אויך נישט לייגן דיין האַרץ אויף אַלע ווערטער וואָס מע רעדט, בדי זאָלסט</p>	<p>ECC 7:21 zolst oich nisht leigen dain harts oif ale verter vos me redt, kedei zolst nisht heren vi dain knecht shilt dich;</p>	<p>ECC 7:21 Also take no heed unto kol devarim that are spoken; lest thou hear thy eved curse thee;</p>

<p>נישט הערן ווי דיין קנעכט שילט דיך; edit</p>		
<p>וואַרום דיין האַרץ ווייס אַז פֿיל מאָל האָסט דו אויך געשאַלטן אַנדערע. edit</p>	<p>ECC 7:22 vorem dain harts veis az fil mol host du oich gesholten andere.</p>	<p>ECC 7:22 For oftentimes also thine own lev hath da'as that thou thyself likewise hast cursed others.</p>
<p>דאָס אַלץ האָב איך אויסגעפרוּווט מיט חכמה; איך האָב געזאָגט: איך וועל קלוג ווערן; אָבער עס איז געווען ווייט פֿון מיר. edit</p>	<p>ECC 7:23 dos alts hob ich oisgepruvet mit chochme; ich hob gezogt: ich vel klug veren; ober es iz geven vait fun mir.</p>	<p>ECC 7:23 I tested all this with chochmah; I said, I will be wise; but it was far from me.</p>
<p>דאָס וואָס איז ווייט און טיף-טיף, ווער קען עס אויסגעפֿינען? edit</p>	<p>ECC 7:24 dos vos iz vait un tif-tif, ver ken es oisgefinen?</p>	<p>ECC 7:24 That which is far off, and exceeding deep, whose chochmah can find it out?</p>
<p>איך האָב מיך אַרומגעדרייט, און מיין האַרץ איז געווען אויף צו פֿאַרשטיין און צו פֿאַרשן און זוכן חכמה און אַ חֶשְׁבוֹן, און צו דערקענען אַז שלעכטיקייט איז טיפּשות, און נאַרישקייט איז משוגעת. edit</p>	<p>ECC 7:25 ich hob mich arumgedreit, un main harts iz geven oif tsu farshtein un tsu forshen un zuchen chochme un a Cheshbon, un tsu derkenen az shlechtikeit iz tipshut, un narishkeit iz meshugas.</p>	<p>ECC 7:25 I applied mine lev to have da'as, and to search, and to seek out chochmah, and the cheshbon (<i>scheme, plan</i>) of things, and to have da'as of resha (<i>wickedness</i>) of kesel (<i>stupidity</i>) , even of sichlut (<i>folly</i>) and holelot (<i>madness</i>) .</p>
<p>און איך געפֿין אַז ביטערער פֿון טויט איז די פֿרוי, וואָס איר האַרץ איז פֿאַסטקעס און נעצן, אירע הענט זיינען בינדשטריק. דער</p>	<p>ECC 7:26 un ich gefin az biterer fun toit iz di froi, vos ir harts iz pastkes un netsen, ire hent zainen bindshtrik. der vos iz voilgefelen far Elokim, vert antrunen fun ir, un der zindiker</p>	<p>ECC 7:26 And I find more mar (<i>bitter</i>) than mavet the isha, whose lev is snares and traps, and her hands are as chains; whoso pleaseth HaElohim shall escape from her; but the choteh</p>

<p>וואָס איז ווילגעפֿעלן פֿאַר אלקים, ווערט אַנטרונען פֿון איר, און דער זינדיקער ווערט געפֿאַנגען פֿון איר. edit</p>	<p>vert gefangen fun ir.</p>	<p><i>(sinner)</i> shall be ensnared by her.</p>
<p>ECC 7:27 זע, דאָס האָב איך אויסגעפֿונען, זאָגט קהלת, ווען איך האָב צוגעלייגט איינס צום אַנדערן, כדי צו געפֿינען דעם חשבון. edit</p>	<p>ECC 7:27 ze, dos hob ich oisgefunen, zagt khlt, ven ich hob tsugeleigt eins tsum anderen, kedei tsu gefinen dem Cheshbon.</p>	<p>ECC 7:27 Look, this have I discovered, saith Kohelet, adding one point to another to find out the cheshbon (<i>the scheme, plan of things</i>) ;</p>
<p>ECC 7:28 וואָס מיין זעל זוכט נאָכאַנאַנד, און איך געפֿין נישט: איין מאַן צווישן טויזנט האָב איך געפֿונען, אָבער אַ פֿרוי צווישן די אַלע האָב איך נישט געפֿונען. edit</p>	<p>ECC 7:28 vos main zel zucht nochanand, un ich gefin nisht: ein man tsvishen toizent hob ich gefunen, ober a froi tsvishen di ale hob ich nisht gefunen.</p>	<p>ECC 7:28 Which yet my nefesh seeketh, but I have not found; one man among a thousand have I found, but a woman among all those have I not found.</p>
<p>ECC 7:29 זע, דאָס אַליין האָב איך אויסגעפֿונען, אַז אלקים האָט באַשאַפֿן דעם מענטשן גלייך, אָבער זיי האָבן געזוכט פֿיל אויסטראַכטענישן. edit</p>	<p>ECC 7:29 ze, dos alein hob ich oisgefunen, az Elokim hot bashafen dem mentshen glaich, ober zei hoben gezucht fil oistrachtenishen.</p>	<p>ECC 7:29 Lo, this only have I found, that HaElohim hath made man yashar (<i>upright</i>) ; but they have sought out chishvonot rabbim (<i>many schemes</i>) .</p>
<p>ECC 8:1 ווער איז ווי דער חכם? און ווער ווייס דעם באַשייד פֿון אַ זאָך? אַ מענטשנס חכמה באַלייכט זיין פנים, און די פֿאַרשייטקייט פֿון זיין פנים ווערט פֿאַרביטן. edit</p>	<p>ECC 8:1 ver iz vi der chochem? un ver veis dem basheid fun a zach? a mentshns chochme balaicht zain ponem, un di farshaitkeit fun zain ponem vert farbaiten.</p>	<p>ECC 8:1 Who is the chacham? And who knoweth the peshet (<i>interpretation, explanation</i>) of a thing? A man's chochmah maketh his face bright, and the rudeness of his face is changed.</p>

<p>ECC 8:2 איך זאָג: היט דעם מלכס באַפֿעל פֿון וועגן דער שבוועה צו אלקים. edit</p>	<p>ECC 8:2 ich zog: hit dem melech's bafel fun vegen der shvue tsu Elokim.</p>	<p>ECC 8:2 I counsel thee to keep the king's commandment, and that because of the shevuat Elohim <i>(the oath of G-d)</i> .</p>
<p>ECC 8:3 זאָלסט נישט אַוועקגיין איבעראַיילט פֿון זיין פנים; זאָלסט נישט צושטיין צו אַ שלעכטער זאָך, וואָרום אַלץ וואָס ער וויל, טוט ער. edit</p>	<p>ECC 8:3 zolst nisht avekgein iberailt fun zain ponem; zolst nisht tsushtein tsu a schlechter zach, vorem alts vos er vil, tut er.</p>	<p>ECC 8:3 Be not hasty to go out of his sight; stand not in a rah <i>(an evil matter)</i> ; for he executeth whatsoever pleaseth him.</p>
<p>ECC 8:4 מחמת דאָס וואָרט פֿון דעם מלך איז געוועלטיקונג; און ווער קען אים זאָגן: וואָס טוסטו? edit</p>	<p>ECC 8:4 machmas dos vort fun dem melech iz geveltikung; un ver ken im zogen: vos tustu?</p>	<p>ECC 8:4 For the devar melech is shilton <i>(supreme)</i> , and who may say unto him, What doest thou?</p>
<p>ECC 8:5 דער וואָס וויל נישט וויסן פֿון קיין ביז געשעעניש, היט דאָס געבאָט, און דעם קלוגנס האַרץ ווייס אַז פֿאַראַן אַ צייט און אַ משפט. edit</p>	<p>ECC 8:5 der vos vil nisht visen fun kein beiz gesheinish, hit dos gebot, un dem klugns harts veis az faran a tsait un a mishpot.</p>	<p>ECC 8:5 Whoso is shomer mitzvah shall meet no harm; and a lev of a chacham discerneth both et <i>(time)</i> and mishpat <i>(judgment)</i> .</p>
<p>ECC 8:6 וואָרום פֿאַר יעטוועדער זאָך איז דאָ אַ צייט און אַ משפט, ווייל דאָס ביז פֿון דעם מענטשן איז גרויס אויף אים. edit</p>	<p>ECC 8:6 vorem far yetveder zach iz do a tsait un a mishpat, vail dos beiz fun dem mentshen iz grois oif im.</p>	<p>ECC 8:6 Because every matter has its et <i>(time)</i> and mishpat <i>(judgment)</i> , though the ra'at haAdam be great upon him.</p>
<p>ECC 8:7 וואָרום ער ווייס נישט וואָס וועט געשען; וואָרום ווען עס דאַרף געשען, ווער וועט עס אים זאָגן? edit</p>	<p>ECC 8:7 vorem er veis nisht vos vet geshen; vorem ven es darf geshen, ver vet es im zogen?</p>	<p>ECC 8:7 For he has no da'as of that which shall be; for who can tell him how it will be?</p>

<p>ECC 8:8 קיין מענטש געוועלטיקט נישט איבערן ווינט, צו קענען איינהאלטן דעם ווינט, און נישטאָ קיין געוועלטיקונג אין טאָג פֿון טויט, און נישטאָ קיין אורלויב אין מלחמה, און דאָס בייז וועט נישט ראַטעווען זיין טוער. edit</p>	<p>ECC 8:8 kein mentsh geveltikt nisht iberen vint, tsu kenen inhalten dem vint, un nishto kein geveltikung in tog fun toit, un nishto kein urluib in milchome, un dos beiz vet nisht rateven zain tuer.</p>	<p>ECC 8:8 There is no adam that hath power over the ruach to restrain ruach; neither hath he shilton (power) over the yom hamavet; and there is no discharge in war; neither shall resha deliver its possessor.</p>
<p>ECC 8:9 דאָס אַלץ האָב איך געזען, און האָב מיר אַרײַנגענומען אין האַרצן וועגן יעטוועדער טוונג וואָס ווערט געטאָן אונטער דער זון, בעת איין מענטש געוועלטיקט איבערן אַנדערן אים שלעכטס צו טאָן. edit</p>	<p>ECC 8:9 dos alts hob ich gezen, un hob mir araingenumen in hartsen vegen yetveder tuung vos vert geton unter der zun, beis ein mentsh geveltikt iberen anderen im shlechts tsu ton.</p>	<p>ECC 8:9 All this have I seen, and applied my lev unto every ma'aseh (labor, work) that has been done under the shemesh wherein one adam ruleth over another adam to the other's hurt.</p>
<p>ECC 8:10 און אזוי האָב איך געזען אַז רשעים זײַנען באַגראָבן געוואָרן, און זײַנען געקומען צו זייער רון, און די וואָס האָבן געטאָן רעכט זײַנען אַוועק פֿון דעם הייליקן אָרט, און זײַנען פֿאַרגעסן געוואָרן אין שטאָט. דאָס אויך איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 8:10 un azoi hob ich gezen az reshoim zainen bagroben gevoren, un zainen gekumen tsu zeyer ru, un di vos hoben geton recht zainen avek fun dem heiligen ort, un zainen fargesen gevoren in shtot. dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 8:10 And so I saw the resha'im buried, who had come and gone out of the mekom kadosh (the holy place) , and they were forgotten in the city where they had done such things; this is also hevel.</p>
<p>ECC 8:11 ווייל דער פסק פֿאַר די שלעכטע מעשים ווערט נישט געטאָן אויף גיך, דערום</p>	<p>ECC 8:11 vail der psk far di shlechte maisim vert nisht geton oif gich, derum dervegt</p>	<p>ECC 8:11 Because pitgam (sentence) against a ma'aseh hara'ah (an evil work) is not</p>

<p>דערוועגט זיך דאָס האַרץ פֿון די מענטשנקינדער אין זיי צו טאָן שלעכטס; edit</p>	<p>zich dos harts fun di mentsshnkinder in zeı tsu ton shlechts;</p>	<p>executed speedily, therefore the lev of the bnei haAdam is fully set in them to do rah.</p>
<p>ECC 8:12 וואָרום אַ זינדיקער טוט הונדערט מאָל שלעכטס, און מע פֿאַרלענגערט אים. אָבער איך ווייס פֿאַרט אַז די וואָס האַבן מורא פֿאַר אַלקים וועט זיין גוט, ווייל זיי האָבן מורא פֿאַר אים; edit</p>	<p>ECC 8:12 vorem a zindiker tut hundert mol schlechts, un me farlengert im. ober ich veis fort az di vos hoben moire far Elokim vet zain gut, vail zeı hoben moire far im;</p>	<p>ECC 8:12 Though a choteh do rah an hundred times, and his yamim be prolonged, yet surely I know that it shall be well with them that fear HaElohim, which fear before HASHEM ;</p>
<p>ECC 8:13 און דעם רשע וועט זיין נישט גוט, און אַזוי ווי אַ שאָטן וועט ער נישט מאַרדך ימים זיין, ווייל ער האָט נישט מורא פֿאַר אַלקים. edit</p>	<p>ECC 8:13 un dem roshe vet zain nisht gut, un azoi vi a shoten vet er nisht mairech ymim zain, vail er hot nisht moire far Elokim.</p>	<p>ECC 8:13 But it shall not be well with the rasha, neither shall he lengthen his yamim like a tzel (<i>shadow</i>) ; because he feareth not before Elohim.</p>
<p>ECC 8:14 פֿאַראַן אַ נישטיקייט וואָס געשעט אויף דער ערד: וואָס עס זיינען פֿאַראַן צדיקים וואָס זיי גייט וועדליק די מעשים פֿון די רשעים, און פֿאַראַן רשעים וואָס זיי גייט וועדליק די מעשים פֿון די צדיקים. האָב איך געזאָגט: דאָס אויך איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 8:14 faran a nishtikeit vos geshet oif der erd: vos es zainen faran tsadikim vos zeı geit vedlik di maisim fun di reshoiem, un faran reshoiem vos zeı geit vedlik di maisim fun di tsadikim. hob ich gezogt: dos oich iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 8:14 There is a hevel which is done upon ha'aretz; that there be tzaddikim, unto whom it happeneth according to the ma'aseh haresha'im; again, there be resha'im, to whom it happeneth according to the ma'aseh hatzaddikim; I say that this also is hevel.</p>
<p>ECC 8:15 און איך האָב געלויבט די פֿרייד, וואָרום נישטאָ</p>	<p>ECC 8:15 un ich hob geloibt di freid, vorem nishto besers faran mentsshen unter der zun, vi tsu</p>	<p>ECC 8:15 Then I commended simchah, because a man hath no better thing under the</p>

<p>בעסערס פֿאַרן מענטשן אונטער דער זון, ווי צו עסן און טרינקען און זיין פֿריילעך, און אַז דאָס זאָל אים באַלייטן אין זיין מי, דורך די טעג פֿון זיין לעבן וואָס אלקים האָט אים געשאַנקען אונטער דער זון. edit</p>	<p>esen un trinken un zain freilech, un az dos zol im baleiten in zain mi, durch di teg fun zain leben vos Elokim hot im geshonken unter der zun.</p>	<p>shemesh, than to eat, and to drink, and to have simchah; for that shall accompany him in his amal the yamim of his life, which HaElohim giveth him under the shemesh.</p>
<p>ECC 8:16 אַזוי ווי איך האָב אַפּגעגעבן מיין האַרץ צו קענען חכמה, און צו זען די טועניש וואָס ווערט געטאָן אויף דער ערד – וואָרום סײַ בײַ טאָג סײַ בײַ נאַכט זעט דער מענטש נישט אָן קיין שלאָף אין זײַנע אויגן – edit</p>	<p>ECC 8:16 azoi vi ich hob opgegeben main harts tsu kenen chochme, un tsu zen di tuenish vos vert geton oif der erd – vorem sai bai tog sai bai nacht zet der mentsh nisht on kein shlof in zaine oigen –</p>	<p>ECC 8:16 When I applied mine lev to have da'as of chochmah, and to see the business that is done upon ha'aretz, though one's eynayim see sleep neither yom nor lailah,</p>
<p>ECC 8:17 האָב איך געזען אין אַלע מעשים פֿון אלקים, אַז דער מענטש קען נישט אויסגעפֿינען די מעשים וואָס ווערן געטאָן אונטער דער זון; וואָרום ווי דער מענטש זאָל זיך מײַען צו זוכן, וועט ער עס נישט געפֿינען; און אַפֿילו אַז דער חכם זאָגט, ער ווייס עס, קען ער עס נישט אויסגעפֿינען. edit</p>	<p>ECC 8:17 hob ich gezen in ale maisim fun Elokim, az der mentsh ken nisht oisgefinen di maisim vos veren geton unter der zun; vorem vi der mentsh zol zich mien tsu zuchen, vet er es nisht gefinen; un afile az der chochem zogt, er veis es, ken er es nisht oisgefinen.</p>	<p>ECC 8:17 then I beheld kol ma'aseh HaElohim, that haAdam cannot comprehend the ma'aseh that is done under the shemesh; because though haAdam labor to seek it out, yet he shall not comprehend it; moreover, though a chacham claim to have da'as of it, yet shall he not be able to comprehend it.</p>

<p>ECC 9:1 וואָרום דאָס אַלץ האָב איך מיר אַרײַנגענומען אין האַרצן, כדי קלאָר צו מאַכן דאָס אַלץ: אַז די צדיקים און די חכמים מיט זייערע מעשים זײַנען אין דער האַנט פֿון אַלקים; סײַ ליבשאַפֿט, סײַ שינאה – דער מענטש ווייס נישט; אַלץ ליגט זײ פֿאַרויס. edit</p>	<p>ECC 9:1 vorem dos alts hob ich mir araingenumen in hartsen, kedei klor tsu machen dos alts: az di tsadikim un di chachomim mit zeyere maisim zainen in der hant fun Elokim; sai libshaft, sai sine – der mentsh veis nisht; alts ligt zei forois.</p>	<p>ECC 9:1 All this I took to my lev, explaining it all, that the tzaddikim, and the chachamim, and their works, are in the yad HaElohim; adam does not have da'as of whether it will be ahavah or sinah; all lies before him.</p>
<p>ECC 9:2 אַלצדינג ווי פֿאַר אַלעמען; איין טראַף פֿאַר דעם צדיק און פֿאַר דעם רשע, פֿאַר דעם גוטן און דעם ריינעם, און פֿאַר דעם אומריינעם, און פֿאַר דעם וואָס שלאַכט אַ קרבֿן, און פֿאַר דעם וואָס שלאַכט נישט; אַזוי דער גוטער אַזוי דער זינדיקער, דער וואָס שווערט ווי דער וואָס שײַט זיך פֿון אַ שבֿועה. edit</p>	<p>ECC 9:2 altsding vi far alemen; ein traf far dem tsadik un far dem roshe, far dem guten un dem reinem, un far dem umreinem, un far dem vos shlacht a korben, un far dem vos shlacht nisht; azoi der guter azoi der zindiker, der vos shvert vi der vos shait zich fun a shvue.</p>	<p>ECC 9:2 All things come alike to all; there is one mikreh <i>(fortune)</i> to the tzaddik, and to the rasha; to the tov and to the tahor, and to the tameh; to him that sacrificeth, and to him that sacrificeth not; as is the tov, so is the choteh; and he that swareth, as he that feareth a shevuah <i>(an oath)</i> .</p>
<p>ECC 9:3 דאָס איז דאָס בײַז אין אַלץ וואָס געשעט אונטער דער זון, וואָס איין טראַף איז פֿאַר אַלעמען, און אויך איז דאָס האַרץ פֿון די</p>	<p>ECC 9:3 dos iz dos beiz in alts vos geshet unter der zun, vos ein traf iz far alemen, un oich iz dos harts fun di mentshnkinder ful mit beiz, un meshugas iz in zeyer hartsen bai zeyer leben, un dernoch geyen zei tsu di</p>	<p>ECC 9:3 This is a rah among all things that are done under the shemesh, that there is one mikreh <i>(fortune)</i> unto all; yea, also the lev of the bnei haAdam is full of rah, and holelot <i>(madness)</i> is in their lev while</p>

<p>מענטשן קינדער פֿול מיט בייז, און משוגעת איז אין זייער האַרצן ביי זייער לעבן, און דערנאָך גייען זיי צו די טויטע. edit</p>	<p>toite.</p>	<p>they live, and after that they go to the mesim.</p>
<p>ECC 9:4 וואָרום ביי דעם וואָס איז נאָך באַהעפֿט צו אַלע לעבעדיקע איז דאָ אַ האַפֿענונג, ווייל אַ לעבעדיקן הונט איז בעסער ווי אַ טויטן לייב. edit</p>	<p>ECC 9:4 vorem bai dem vos iz noch baheft tsu ale lebedike iz do a hofenung, vail a lebediken hunt iz beser vi a toiten laib.</p>	<p>ECC 9:4 For to him that is joined to all the living there is bitachon; for a kelev chai (living dog) is better than an aryeh hamet (dead lion) .</p>
<p>ECC 9:5 וואָרום די לעבעדיקע ווייסן אַז זיי וועלן שטאַרבן, אַבער די טויטע ווייסן גאַרנישט, און זיי האָבן נישט מער קיין לויז; וואָרום זייער זכר איז פֿאַרגעסן. edit</p>	<p>ECC 9:5 vorem di lebedike veisen az zei velen shtarben, ober di toite veisen gornisht, un ze hoben nisht mer kein loin; vorem zeyer Zecher iz fargesen.</p>	<p>ECC 9:5 For the living have da'as that they shall die; but the mesim do not have da'as of anything, neither have they any more a sachar, for the memory of them is forgotten.</p>
<p>ECC 9:6 אי זייער ליבשאַפֿט אי זייער שינאה אי זייער קנאה איז לאַנג אונטערגעגאַנגען, און זיי האָבן קיין מאָל מער נישט קיין חלק אין אַלץ וואָס ווערט געטאָן אונטער דער זון. edit</p>	<p>ECC 9:6 i zeyer libshaft i zeyer sine i zeyer kine iz lang untergegangen, un ze hoben kein mol mer nisht kein Chelek in alts vos vert geton unter der zun.</p>	<p>ECC 9:6 Also their ahavah, and their sinah, and their kina, is now perished; neither have they any more a chelek l'olam in any thing that is done under the shemesh.</p>
<p>ECC 9:7 גיי עס מיט שְׂמחה דיין ברויט, און טרינק מיט אַ פֿריילעכן האַרצן דיין וויין,</p>	<p>ECC 9:7 gei es mit simcha dain broit, un trink mit a freilechen hartsen dain vain, vorem Elokim hot shoin bavilikt daine</p>	<p>ECC 9:7 Go thy way, eat thy lechem with simchah, and drink thy yayin with a lev tov; for HaElohim now accepteth thy</p>

<p>וואַרום אלקים האָט שוין באויליקט דיינע מעשים. edit</p>	<p>maisim.</p>	<p>ma'asim.</p>
<p>ECC 9:8 צו יעטוועדער צייט זאלן דיינע בגדים זיין ווייס, און אייל זאל נישט פֿעלן אויף דיין קאָפּ. edit</p>	<p>ECC 9:8 tsu yetveder tsait zolen daine bgdim zain veis, un eil zol nisht felen oif dain kop.</p>	<p>ECC 9:8 Let thy garments be always white; and let thy head lack no shemen (ointment) .</p>
<p>ECC 9:9 געניס דאָס לעבן מיט דער ווייב וואָס דו האָסט ליב, אַלע טעג פֿון דיין נישטיקן לעבן וואָס מע האָט דיר געשאַנקען אונטער דער זון, אַלע דיינע נישטיקע טעג; וואַרום דאָס איז דיין חלק אין לעבן, און אין דיין מי וואָס דו מיסט זיך אונטער דער זון. edit</p>	<p>ECC 9:9 genis dos leben mit der vaib vos du host lib, ale teg fun dain nishtiken leben vos me hot dir geshonken unter der zun, ale daine nishtike teg; vorem dos iz dain Chelek in leben, un in dain mi vos du mist zich unter der zun.</p>	<p>ECC 9:9 Live joyfully with the isha whom thou lovest all the days of thy chayyei hevel, which he hath given thee under the shemesh, all the days of thy hevel; for that is thy chelek in this life, and in thy amal (toil) which thou laborest under the shemesh.</p>
<p>ECC 9:10 אַלץ וואָס דיין האַנט פֿאַרמאָגט צו טאָן מיט דיין כוח, טו, וואַרום נישטאָ קיין טאָן, אָדער אויסרעכענונג, אָדער קענשאַפֿט, אָדער חכמה, אין דער שְׂאוּל וואָס דו גייסט אַהין. edit</p>	<p>ECC 9:10 alts vos dain hant farmogt tsu ton mit dain koiech, tu, vorem nishto kein ton, oder oisrechnung, oder kenshaft, oder chochme, in der Sheol vos du Gaist ahin.</p>	<p>ECC 9:10 Whatsoever thy hand findeth to do, do it with thy koach; for there is no ma'aseh, nor cheshbon, nor da'as, nor chochmah in Sheol, whither thou goest.</p>
<p>ECC 9:11 איך האָב ווידער געזען אונטער דער זון, אַז נישט די פֿלינקע געווינען דעם געוועטלויף, און נישט די</p>	<p>ECC 9:11 ich hob vider gezen unter der zun, az nisht di flinke gevinen dem gevetloif, un nisht di giborim di milchome, un oich nisht di chachomim broit, un oich nisht di forshtandike</p>	<p>ECC 9:11 I returned, and saw under the shemesh, that the race is not to the swift, nor the battle to the gibborim, neither yet lechem to the chachamim, nor yet osher to the intelligent, nor</p>

<p>גיבורים די מלחמה, און אויך נישט די חכמים ברויט, און אויך נישט די פֿאַרשטאַנדיקע עשירות, און אויך נישט די ווילקענעוודיקע חן; נאָר צײַט און צופֿאַל טרעפֿט זיי אַלעמען. edit</p>	<p>eshires, un oich nisht di voilkenevdike chen; nor tsait un tsufal treft zei alemen.</p>	<p>yet chen (<i>favor</i>) to the experts; but et (<i>time</i>) and pega (<i>chance</i>) happeneth to them all.</p>
<p>ECC 9:12 וואָרום דער מענטש ווייס צו מאָל נישט זײַן צײַט; אַזוי ווי פֿיש וואָס ווערן געכאַפֿט אין אַ בייזער נעץ, און אַזוי ווי פֿויגלען וואָס ווערן געכאַפֿט אין אַ פּאַסטקע, אַזוי ווי זײ, ווערן די מענטשנקינדער געפֿאַנגען אין אַ בייזער צײַט, ווען זי פֿאַלט אויף זיי פּלוצלינג. edit</p>	<p>ECC 9:12 vorem der mentsh veis tsu mol nisht zain tsait; azoi vi fish vos veren gechapt in a beizer nets, un azoi vi foiglen vos veren gechapt in a pastke, azoi vi zei, veren di mentshnkinder gefangen in a beizer tsait, ven zi falt oif zei plutsling.</p>	<p>ECC 9:12 For haAdam also hath no da'as of his et (<i>time, hour</i>) ; as the dagim that are caught in a metzodah rah (<i>evil net</i>) , and as the birds that are trapped in the pach (<i>snare</i>) , so are the Bnei HaAdam snared in an et ra'ah (<i>evil time</i>) , when it falleth suddenly upon them.</p>
<p>ECC 9:13 אָבער דאָס האָב איך געזען פֿאַר חכמה אונטער דער זון, און דאָס איז גרויס בײַ מיר: edit</p>	<p>ECC 9:13 ober dos hob ich gezen far chochme unter der zun, un dos iz grois bai mir:</p>	<p>ECC 9:13 This chochmah have I seen also under the shemesh, and it seemed gedolah (<i>great</i>) unto me:</p>
<p>ECC 9:14 געווען אַ קליינע שטאָט מיט ווינציק מענטשן אין איר; איז אויף איר געקומען אַ גרויסער מלך, און האָט זי אַרומגערינגלט, און געבויט אַרום איר גרויסע</p>	<p>ECC 9:14 geven a kleine shtot mit vintsik mentshen in ir; iz oif ir gekumen a groiser melech, un hot zi arumgeringlt, un geboit arum ir groise balegerverk.</p>	<p>ECC 9:14 There was an ir ketanah (<i>little city</i>) , and few men within it; and there came a melech gadol against it, and besieged it, and built metzorim gedolim (<i>huge siegeworks</i>) against it.</p>

<p>באַלעגער־ווערק. edit</p>		
<p>ECC 9:15 האָט מען געפֿונען אין איר אַן אַרִימאַן אַ חכם, און ער האָט געראַטעוועט די שטאָט מיט זײַן חכמה; הגם קיין מענטש האָט נישט געדאַכט אָן דעם דאָזיקן אַרִימאַן. edit</p>	<p>ECC 9:15 hot men gefunen in ir an oriman a chochem, un er hot geratevet di shtot mit zain chochme; hagam kein mentsh hot nisht gedacht on dem doziken oriman.</p>	<p>ECC 9:15 Now there was found in it a poor chacham, and he by his chochmah delivered the city; yet no man remembered that same poor man.</p>
<p>ECC 9:16 האָב איך געזאָגט: בעסער חכמה איידער גבורה; הגם די חכמה פֿון אַרִימאַן ווערט פֿאַראַכט {בזה}, און זײַנע ווערטער ווערן נישט געהערט. edit</p>	<p>ECC 9:16 hob ich gezogt: beser chochme eider gevure; hagam di chochme fun oriman vert faracht , un zaine verter veren nisht gehert.</p>	<p>ECC 9:16 Then said I, Chochmah is better than gevurah (<i>strength</i>) ; nevertheless the poor man's chochmah is despised, and his devarim are not heard.</p>
<p>ECC 9:17 די ווערטער פֿון די קלוגע מיט געלאַסנקייט ווערן מער צוגעהערט ווי דער אָנגעשריי פֿון אַ געוועלטיקער צווישן נאַרן. edit</p>	<p>ECC 9:17 di verter fun di kluge mit gelasnkeit veren mer tsugehert vi der ongeshrei fun a geveltiker tsvishen naren.</p>	<p>ECC 9:17 Divrei chachamim in quiet are more to be heeded than the shouting of the moshel (<i>one ruling</i>) among kesilim.</p>
<p>ECC 9:18 בעסער חכמה איידער כלי-מלחמה; און איין זינדיקער פֿירט איבער אַ סך גוטס. edit</p>	<p>ECC 9:18 beser chochme eider keile-milchome; un ein zindiker firt iber a sach guts.</p>	<p>ECC 9:18 Chochmah is better than weapons of war, but one choteh destroyeth much good.</p>
<p>ECC 10:1 טויטע פֿליגן פֿאַרשטינקען און צעבלעזלען דעם זאַלבישערס אייל, אַזוי</p>	<p>ECC 10:1 toite fligen farshtinken un tseblezlen dem zalbmishers eil, azoi vegt ariber a bisel narishkeit chochme un koved.</p>	<p>ECC 10:1 Dead flies cause the perfumer's shemen to send forth a foul odor; so doth a little sichlut outweigh chochmah and</p>

<p>וועגט אַריבער אַ ביסל נאַרישקייט חכמה און כּבּוד. edit</p>		<p>kavod.</p>
<p>ECC 10:2 דער שכל פֿון דעם חכם איז אויף זײַן רעכטער זײַט, און דער שכל פֿון נאַרן אויף זײַן לינקער. edit</p>	<p>ECC 10:2 der seichel fun dem chochem iz oif zain rechter zeit, un der seichel fun naren oif zain linker.</p>	<p>ECC 10:2 A chacham's lev is at his yamin (right hand) ; but a kesil's lev is at his semol (left hand) .</p>
<p>ECC 10:3 און אויך אַז דער נאַר גײט אין וועג, פֿעלט אים שכל, און ער זאָגט אַלעמען אויס אַז ער איז אַ נאַר. edit</p>	<p>ECC 10:3 un oich az der nor geit in veg, felt im seichel, un er zogt alemen ois az er iz a nor.</p>	<p>ECC 10:3 Yea also, when he that is a kesil even walketh along the derech, his sense faileth him, and he saith to every one that he is a kesil.</p>
<p>ECC 10:4 אַז דאָס געמיט פֿון דעם געוועלטיקער הייבט זיך אויף קעגן דיר, זאָלסטו נישט פֿאַרלאָזן דיין אָרט; וואָרום געלאַסנקייט באַרוט גרויסע זינד. edit</p>	<p>ECC 10:4 az dos gemit fun dem geveltiker heibt zich oif kegen dir, zolstu nisht farlozen dain ort; vorem gelasnkeit barut groise zind.</p>	<p>ECC 10:4 If the ruach of the moshel rise up against thee, leave not thy mekom; for calmness pacifieth chatta'im gedolim.</p>
<p>ECC 10:5 פֿאַראַן אַן אומגליק וואָס איך האָב געזען אונטער דער זון, אַזוי ווי אַ פֿאַרזע וואָס גײט אַרויס פֿון אַ געוועלטיקער: edit</p>	<p>ECC 10:5 faran an umglik vos ich hob gezen unter der zun, azoi vi a farze vos geit arois fun a geveltiker:</p>	<p>ECC 10:5 There is a ra'ah which I have seen under the shemesh, the sort of error which proceedeth from a shalit (ruler) ;</p>
<p>ECC 10:6 נאַרישקייט ווערט געשטעלט אין גרויסע הייכן, און נגידים זיצן אין דער נידער. edit</p>	<p>ECC 10:6 narishkeit vert geshtelt in groise heichen, un ngidim zitsen in der nider.</p>	<p>ECC 10:6 Sekhel (folly) is set in great dignity, and the rich sit in low place.</p>

<p>ECC 10:7 איך האָב געזען קנעכט אויף פֿערד, און האַרן וואָס גייען ווי קנעכט אויף דער ערד.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 10:7 ich hob gezen knecht oif ferd, un haren vos geyen vi knecht oif der erd.</p>	<p>ECC 10:7 I have seen avadim (<i>servants</i>) upon susim, and sarim (<i>princes</i>) walking as avadim upon ha'aretz.</p>
<p>ECC 10:8 דער וואָס גראַבט אַ גרוב, וועט אין איר אַרײַנפֿאַלן, און דער וואָס ברעכט דורך אַ צאַם, אים וועט אײַנבײַסן אַ שלאַנג.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 10:8 der vos grobt a grub, vet in ir arainfalen, un der vos brecht durch a tsam, im vet inbaisen a shlang.</p>	<p>ECC 10:8 He that diggeth a gumatz (<i>pit</i>) shall fall into it; and whoso breaketh through a wall, a nachash shall bite him.</p>
<p>ECC 10:9 דער וואָס האַקט אַרויס שטיינער וועט זיך וויי טאָן אָן זיי, דער וואָס שפּאַלט האַלץ איז אין סכּנה דורך דעם.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 10:9 der vos hakt arois shtainer vet zich vei ton on zei, der vos shpalt holts iz in sekone durch dem.</p>	<p>ECC 10:9 Whoso pulleth out avanim (<i>stones</i>) may be hurt therewith; and he that cleaveth wood may be endangered thereby.</p>
<p>ECC 10:10 אַז דער אײַזן איז שטומפּ, און מע האָט דעם שאַרף נישט פֿאַרשלייפֿט, מוז מען שטאַרקן די כּוחות; און די מעלה פֿון חכמה איז צוגרייטן.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 10:10 az der izen iz shtump; un me hot dem sharf nisht farshlaift, muz men shtarken di koiches; un di mealah fun chochme iz tsugreiten.</p>	<p>ECC 10:10 If the barzel (<i>iron</i>) be blunt, and he do not whet the edge, then must more strength be marshalled; but chochmah brings success.</p>
<p>ECC 10:11 אַז די שלאַנג בײַסט אײַן פֿאַרן אָפּשפרעכן, איז אויס מעלה פֿון דעם מאַן מיט דער צונג.</p> <p>edit</p>	<p>ECC 10:11 az di shlang baist ein faran opshprechen, iz ois mealah fun dem man mit der tsung.</p>	<p>ECC 10:11 If the nachash will bite before it is charmed, there is no use in a charmer.</p>
<p>ECC 10:12 די ווערטער פֿון דעם חכמס מויל זײַנען מיט חן, און די ליפּן פֿון דעם נאַרן ברענגען</p>	<p>ECC 10:12 di verter fun dem chchms moil zainen mit chen, un di lipen fun dem naren brengen im um.</p>	<p>ECC 10:12 The words of a chacham's mouth are chen (<i>gracious</i>); but the lips of a kesil will swallow up himself.</p>

<p>אים אום. edit</p>		
<p>ECC 10:13 דער אָנהייב פֿון די ווערטער פֿון זײַן מויל איז נאַרישקײט, און דער סוף פֿון זײַן רעדן איז בײזע משוגעת. edit</p>	<p>ECC 10:13 der onheib fun di verter fun zain moil iz narishkeit, un der sof fun zain reden iz beize meshugas.</p>	<p>ECC 10:13 The beginning of the words of his mouth is sichlut; and the end of his talk is holelot ra'ah.</p>
<p>ECC 10:14 יאָ, דער נאַר מערט ווערטער, אָבער דער מענטש ווייס נישט וואָס געשעט; און וואָס וועט געשען נאָך אים, ווער וועט אים דערציילן? edit</p>	<p>ECC 10:14 yo, der nor mert verter, ober der mentsh veis nisht vos geshet; un vos vet geshen noch im, ver vet im dertseilen?</p>	<p>ECC 10:14 A kesil also is full of devarim; haAdam has no da'as of what shall be, and what shall be after him, who can tell him?</p>
<p>ECC 10:15 די מי פֿון דעם נאַרן פֿאַרמאַטערט אים, וואָרום ער ווייס נישט צו מאָל ווי צו גיין אין שטאָט. edit</p>	<p>ECC 10:15 di mi fun dem naren farmatert im, vorem er veis nisht tsu mol vi tsu gein in shtot.</p>	<p>ECC 10:15 The amal of the kesilim warieth him, because he has no da'as of how to go to town.</p>
<p>ECC 10:16 וויי דיר לאַנד, וואָס דיין מלך איז אַ יונג, און דייןע האַרן מאַכן סעודות אין דער פֿרײ! edit</p>	<p>ECC 10:16 vei dir land, vos dain melech iz a yung, un daine haren machen sudus in der peire!</p>	<p>ECC 10:16 Woe to thee, O eretz, when thy melech is a na'ar, and thy sarim (<i>princes</i>) feast in the boker!</p>
<p>ECC 10:17 ווויל דיר לאַנד, וואָס דיין מלך איז אַ פֿרײגעבאַרענער, און דייןע האַרן עסן אין דער צײט, אין מאַנהאַפֿטיקײט און נישט אין זײפֿעריי. edit</p>	<p>ECC 10:17 voil dir land, vos dain melech iz a fraigeborener, un daine haren esen in der tsait, in manhaftikeit un nisht in zoiferai.</p>	<p>ECC 10:17 Blessed art thou, O eretz, when thy melech is a nobleman, and thy sarim (<i>princes</i>) eat in due season, for strength, and not for drunkenness!</p>
<p>ECC 10:18 פֿון פֿוילקײט פֿאַלט אײַן</p>	<p>ECC 10:18 fun foilkeit falt ein der balken, un fun opgelozte hent</p>	<p>ECC 10:18 By much atzlut (<i>slothfulness</i>) the rafters</p>

<p>דער באַלקן, און פֿון אַפּגעלאַזטע הענט רינט דאָס הויז. edit</p>	<p>rint dos hoiz.</p>	<p>falleth; and through idleness of the hands the bais leaketh.</p>
<p>ECC 10:19 אַ סעודה מאַכט מען פֿון פֿריילעכקייט וועגן, און ווייַן מאַכט לוסטיק דאָס לעבן; אַבער געלט באַווערט אַלץ. edit</p>	<p>ECC 10:19 a sude macht men fun freilechkeit vegen, un vain macht lustik dos leben; ober gelt bavert alts.</p>	<p>ECC 10:19 Lechem is made for laughter, and yayin maketh merry; but kesef answereth everything.</p>
<p>ECC 10:20 אַפֿילו אין דיין געדאַנקען זאָלסטו נישט שילטן דעם מלך, און אין דייןע שלאַפֿקאַמערן זאָלסטו נישט שילטן דעם עושר; וואָרום אַ פֿויגל פֿון הימל וועט אָוועקטראַגן דעם קול, און דער וואָס האָט פֿליגעלען וועט דערציילן די זאַך. edit</p>	<p>ECC 10:20 afile in dain gedanken zolstu nisht shilten dem melech, un in daine shlofkameren zolstu nisht shilten dem oysher; vorem a foigel fun himel vet avektrogen dem kol, un der vos hot fliglen vet dertseilen di zach.</p>	<p>ECC 10:20 Curse not the Melech, no not in thy thought; and curse not the oisher in thy bedchamber; for an Oph haShomayim may carry the voice, and that which hath wings may report what you say.</p>
<p>ECC 11:1 לאַז אָוועק דיין ברויט אויפֿן וואַסער, וואָרום אין פֿיל טעג אַרום וועסטו עס געפֿינען. edit</p>	<p>ECC 11:1 loz avek dain broit oifen vaser, vorem in fil teg arum vestu es gefinen.</p>	<p>ECC 11:1 Cast thy lechem upon the waters, for thou shalt find it after many yamim.</p>
<p>ECC 11:2 צעטייל אַ חלק אויף זיבן, און אַפֿילו אויף אַכט, וואָרום ווייסט נישט וואָס פֿאַר אַ בייז עס קען זיין אויף דער ערד. edit</p>	<p>ECC 11:2 tseteil a Chelek oif ziben, un afile oif acht, vorem veist nisht vos far a beiz es ken zain oif der erd.</p>	<p>ECC 11:2 Give chelek (<i>portions</i>) to shivah, and also to shmonah; for thou knowest not what ra'ah shall be upon ha'aretz.</p>
<p>ECC 11:3 אַז די וואַלקן ווערן פֿול</p>	<p>ECC 11:3 az di volken veren ful mit</p>	<p>ECC 11:3 If the clouds be full of</p>

<p>מיט רעגן, ליידיקן זיי זיך אויס אויף דער ערד; און סײַ אַ בוים פֿאַלט אין צפֿון און סײַ אין דָרום – אין אָרט וווּ דער בוים פֿאַלט, דאָרטן וועט ער בלייבן. edit</p>	<p>regen, leidiken zei zich ois oif der erd; un sai a boim falt in tsofen un sai in dorem – in ort vu der boim falt, dorten vet er blaiben.</p>	<p>geshem, they empty themselves upon ha'aretz; and if the etz fall toward the darom (south), or toward the tzafon (north), in the makom (place) where the etz falleth, there it lieth.</p>
<p>ECC 11:4 דער וואָס פֿאַסט-אויף דעם ווינט וועט נישט זייען, און דער וואָס קוקט אויף די וואַלקנס וועט נישט שניידן. edit</p>	<p>ECC 11:4 der vos fast-oif dem vint vet nisht zeyen, un der vos kukt oif di volkens vet nisht shnaiden.</p>	<p>ECC 11:4 He that observeth the ruach (wind) shall not sow; and he that regardeth the clouds shall not reap.</p>
<p>ECC 11:5 אַזוי ווי דו ווייסט נישט וואָס איז דער וועג פֿון דעם ווינט, אָדער ווי עס ווערן ביינער אין לייב פֿון אַ טראַגעדיקער, אַזוי ווייסטו נישט די טוונג פֿון אלקים וואָס טוט אַלצדינג. edit</p>	<p>ECC 11:5 azoi vi du veist nisht vos iz der veg fun dem vint, oder vi es veren beiner in laib fun a trogediker, azoi veistu nisht di tuung fun Elokim vos tut altsding.</p>	<p>ECC 11:5 As thou knowest not what is the derech haruach, nor how the bones do grow in the womb of her that is with child; even so thou knowest not the ma'asei HaElohim who maketh all.</p>
<p>ECC 11:6 אין פֿרימאָרגן זיי דיין זאַמען, און אין אַוונט זאַלסטו נישט אַפּלאַזן דיין האַנט, וואָרום דו ווייסט נישט וואָסער וועט געראָטן, דאָס אָדער יענס, אָדער ביידע באַגלייך וועלן זיין גוט. edit</p>	<p>ECC 11:6 in frimorgen zei dain zomen, un in ovent zolstu nisht oplozen dain hant, vorem du veist nisht vaser vet geroten, dos oder yens, oder beide baglaich velen zain gut.</p>	<p>ECC 11:6 In the boker sow thy zera, and in the erev do not let thine hand be idle; for thou knowest not which shall prosper, either this or that, or whether they both shall be alike tovim.</p>
<p>ECC 11:7 און זיס איז די ליכטיקייט, און גוט איז פֿאַר</p>	<p>ECC 11:7 un zis iz di lichtikeit, un gut iz far di oigen tsu zen di</p>	<p>ECC 11:7 Truly the ohr is sweet, and a pleasant thing it is for the</p>

<p>די אויגן צו זען די זון. edit</p>	<p>zun.</p>	<p>eynayim to behold the shemesh;</p>
<p>ECC 11:8 וואָרום וויפֿל יאָרן דער מענטש זאָל לעבן, זאָל ער אין זיי אַלע זיין פֿריילעך; און זאָל ער געדענקען די טעג פֿון פֿינצטערניש, אַז זיי וועלן זיין פֿיל. אַלץ וואָס געשעט איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 11:8 vorem vifel yoren der mentsh zol leben, zol er in zei ale zain freilech; un zol er gedenken di teg fun fintsternish, az zei velen zain fil. alts vos geshet iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 11:8 But if haAdam live many shanim, and rejoice in them all; yet let him remember the yamim of choshech; for they shall be many. All that cometh is hevel.</p>
<p>ECC 11:9 פֿריי זיך, בחור, אין דיין יוגנט, און לאַז וווּיל גיין דיין האַרץ אין דיִינע בַּחורשע טעג, און גיי אין די וועגן פֿון דיין האַרצן, און נאָך דער זעונג פֿון דיִינע אויגן; אָבער זיי וויסן אַז פֿאַר אַלעם דעם וועט אַלקים דיך ברענגען צום משפט. edit</p>	<p>ECC 11:9 frai zich, bchur, in dain yugnt, un loz voil gein dain harts in daine bochurshe teg, un gei in di vegen fun dain hartsen, un noch der zeung fun daine oigen; ober zei visen az far alem dem vet Elokim dich brengen tsum mishpat.</p>	<p>ECC 11:9 Rejoice, O bochur, in thy yaldut (youth) ; and let thy lev cheer thee in the yamim of thy bechurim (youth) , and walk in the ways of thine lev, and in the sight of thine eynayim; but have da'as of this; that for all these things HaElohim will bring thee into mishpat.</p>
<p>ECC 11:10 און טו אָפּ ערגערניש פֿון דיין האַרצן, און האַלט אָפּ ביז פֿון דיין לייב, וואָרום יינגלשאַפֿט און יוגנט זיינען אַ הויך. edit</p>	<p>ECC 11:10 un tu op ergernish fun dain hartsen, un halt op beiz fun dain laib, vorem yinglshaft un yugnt zainen a hoich.</p>	<p>ECC 11:10 Therefore banish ka'as (sorrow) from thy lev, and put away ra'ah from thy basar; for yaldut and shacharut (prime of life) are hevel.</p>
<p>ECC 12:1 און געדענק דיין באַשעפֿער אין דיִינע בַּחורשע טעג, איידער עס וועלן קומען די שלעכטע טעג, און אַנקומען וועלן די יאָרן, וואָס דו וועסט</p>	<p>ECC 12:1 un gedenk dain Bashefer in daine bochurshe teg, eider es velen kumen di shlechte teg, un onkumen velen di yoren, vos du vest zogen: ich hob nisht kein hanoe fun ze;</p>	<p>ECC 12:1 Remember now thy Bo're (Creator) in the yamim of thy bechurot, while the yamei hara'ah come not, nor the shanim draw nigh, when thou shalt say, I have no chefetz (pleasure) in them;</p>

<p>זאָגן: איך האָב נישט קיין הנאה פֿון זיי; edit</p>		
<p>איידער עס וועט ECC 12:2 פֿינצטער ווערן די זון און דאָס ליכט, און די לְבָנָה און די שטערן; און די וואַלקנס וועלן ווידער קערן נאָכן רעגן; edit</p>	<p>ECC 12:2 eider es vet fintster veren di zun un dos licht, un di Livnah un di shteren; un di volkens velen vider keren nochen regen;</p>	<p>ECC 12:2 While the shemesh, or the ohr, or the yarei'ach, or the kokhavim, be not darkened, nor the clouds return after the rain;</p>
<p>ECC 12:3 אין דעם טאָג וואָס די הויזוועכטער וועלן זיך טרייסלען, און די חילס-לייט וועלן זיך אויסקרימען, און די מאַלערינס וועלן נישט אַרבעטן, ווייל זיי זיינען ווינציק, און די קוקערינס וועלן טונקל זיין אין די פֿענצטער, edit</p>	<p>ECC 12:3 in dem tog vos di hoizvechter velen zich treislen, un di chils-lait velen zich oiskrimen, un di molerins velen nisht arbeten, vail zei zainen vintsik, un di kukerins velen tunkel zain in di fentster,</p>	<p>ECC 12:3 In the yom when the shomrei habayit shall tremble, and the strong men shall stoop, and the grinders cease because they are few, and those that look out of the windows grow dim,</p>
<p>ECC 12:4 און די טירן צום גאָס וועלן פֿאַרשלאָסן ווערן; ווען נידעריק וועט זיין דאָס רוישן פֿון דער מיל, און מע וועט זיך אַפּשטעלן ביים פיפּס פֿון אַ פֿויגל, און פֿאַרשטיקט וועלן זיין אַלע טעכטער פֿון געזאַנג; edit</p>	<p>ECC 12:4 un di tiren tsum gas velen farshlosen veren; ven niderik vet zain dos roishen fun der mil, un me vet zich opshtelen baim pips fun a foigel, un farshtikt velen zain ale techter fun gezang;</p>	<p>ECC 12:4 And the delatayim (doors) shall be shut in the street, when the sound of the grinding fades, and he shall arise at the sound of a tzipor (bird) , and all their banot hashir (daughters of song) are brought low;</p>
<p>ECC 12:5 אויך וועט מען מורא האַבן פֿאַר אַ הויכן אָרט, און שרעקענישן וועלן זיין אויפֿן וועג; און דער מאַנדלבוים</p>	<p>ECC 12:5 oich vet men moire hoben far a hoichen ort, un shrekenishen velen zain oifen veg; un der mandlboim vet blien, un der heisherik vet zich</p>	<p>ECC 12:5 Also when they shall be afraid of height, and fears shall be in the derech, and the almond tree shall blossom, and the grasshopper drags himself</p>

<p>וועט בליען, און דער היישעריק וועט זיך שלעפן, און די קאפערפֿרוכט וועט אויפֿהערן, ווייל דער מענטש גייט צו זיין אייביקער היים, און די באַקלאַגער וועלן זיך אומדרייען אין גאַס; edit</p>	<p>shlepen, un di kaperfrucht vet oifheren, vail der mentsh geit tsu zain eibiker heim, un di bakloger velen zich umdreyen in gas;</p>	<p>along, and desire shall fail; because haAdam goeth to his bais olam (<i>eternal home</i>) , and the mourners go about the streets;</p>
<p>ECC 12:6 איידער די זילבערנע שנור וועט צעריסן ווערן, און דער גילדערנער בעקן וועט צעהאַקט ווערן, און דער קרוג וועט צעבראַכן ווערן ביים קוואַל, און דער ראָד פֿאַלט אַ צעהאַקטער אין ברונעם; edit</p>	<p>ECC 12:6 eider di zilberne shnur vet tserisen veren, un der gilderner beken vet tsehakt veren, un der krug vet tsebrachen veren baim kval, un der rod falt a tsehakter in brunem;</p>	<p>ECC 12:6 Or ever the silver cord be loosed, or the golden bowl be broken, or the pitcher be broken at the fountain, or the wheel broken at the bor (<i>cistern</i>) .</p>
<p>ECC 12:7 און דער שטויב וועט זיך אומקערן צו דער ערד, ווי געווען, און דער גייסט וועט זיך אומקערן צו אלקים וואָס האָט אים געגעבן. edit</p>	<p>ECC 12:7 un der shtoib vet zich umkeren tsu der erd, vi geven, un der Gaist vet zich umkeren tsu Elokim vos hot im gegeben.</p>	<p>ECC 12:7 Then shall the aphaar return to ha'aretz as it was; and the ruach shall return unto HaElohim who gave it.</p>
<p>ECC 12:8 נישטיקייט פֿון נישטיקייט, זאָגט קהלת, אַלץ איז נישטיקייט. edit</p>	<p>ECC 12:8 nishtikeit fun nishtikeit, zogt khlt, alts iz nishtikeit.</p>	<p>ECC 12:8 Hevel havalim, saith Kohelet; all is hevel.</p>
<p>ECC 12:9 און אַחוץ וואָס קהלת איז געווען אַ חכם, האָט ער נאָך געלערנט דאָס פֿאַלק קענשאַפֿט; און ער האָט</p>	<p>ECC 12:9 un achuts vos khlt iz geven a chochem, hot er noch gelernt dos folk kenshaft; un er hot gevoigen un geforsht, un tsunoifgeshtelt shprichverter a sach.</p>	<p>ECC 12:9 And moreover, because Kohelet was chacham, he taught the people da'as; yea, he applied, and searched out, and set in order many meshalim (<i>proverbs</i>) .</p>

<p>געווייגן און געפֿאַרשט, און צונויפֿגעשטעלט שפּריכווערטער אַ סך. edit</p>		
<p>ECC 12:10 קהלת האָט געזוכט צו געפֿינען נוצלעכע זאַכן, און וואָס איז געשריבן אויפֿריכטיק – אמתדיקע ווערטער. edit</p>	<p>ECC 12:10 kehlt hot gezucht tsu gefinen nutsleche zachen, un vos iz geshriben oifrichtik – metdike verter.</p>	<p>ECC 12:10 Kohelet searched to find out divrei chefetz; and that which was written was yosher, even divrei emes.</p>
<p>ECC 12:11 די ווערטער פֿון די חכמים זיינען אַזוי ווי טרייבשפיצן, און ווי נעגל אַריינגעשלאָגענע זיינען די צונויפֿגעזאַמלטע רייד; זיי זיינען געגעבן געוואָרן פֿון איין פֿאַסטוּך. edit</p>	<p>ECC 12:11 di verter fun di chachomim zainen azoi vi traibshpitsen, un vi nogel araingeshlogene zainen di tsunoifgezamlte reid; ze zainen gegeben gevoren fun ein pastuch.</p>	<p>ECC 12:11 Divrei chachamim are like goads, and like nails firmly fixed are the collected sayings that are given by Ro'eh Echad (One Shepherd) .</p>
<p>ECC 12:12 און ווייטער, מיין זון, זיי געוואָרנט: צו מאַכן פֿיל ספֿרים איז נישטאָ קיין ענד, אַבער זיך גריבלען צו פֿיל מאַטערט אָפּ דעם לייב. edit</p>	<p>ECC 12:12 un vaiter, main zun, ze gevorent: tsu machen fil sform iz nishto kein end, ober zich griblen tsu fil matert op dem laib.</p>	<p>ECC 12:12 And further, by these, beni, be admonished; of making many sefarim there is no ketz; and much study is a weariness of the basar.</p>
<p>ECC 12:13 דער סוף פֿון דער זאַך, נאָך דעם ווי אַלץ איז געהערט געוואָרן, איז: האָב מורא פֿאַר אַלקים, און היט זיינע געבאָט, וואָרום דאָס איז דער גאַנצער מענטש. edit</p>	<p>ECC 12:13 der sof fun der zach, noch dem vi alts iz gehert gevoren, iz: hob moire far Elokim, un hit zaine gebot, vorem dos iz der gantser mentsh.</p>	<p>ECC 12:13 Let us hear the sof (conclusion) of the whole matter; Fear HaElohim, and of His commandments be shomer mitzvot; for this is the whole duty of haAdam.</p>
<p>ECC 12:14 ווייל דעם גאַנצן</p>	<p>ECC 12:14 vail dem gantsen bashaf</p>	<p>ECC 12:14 For HaElohim shall bring</p>

<p>בְּאִשְׂאֵף וּוְעַט אֱלֹקִים בְּרַעֲנֹגְעֵן פֶּאָר אַ מִשְׁפַּט אִיבֶּעַר אֱלֵעַם פֶּאָרְהוּיִלְעֹנֶעַם, סײַ גוּט און סײַ שלעכט. edit</p>	<p>vet Elokim brengen far a mishpot iber alem farhoilenem, sai gut un sai shlecht.</p>	<p>kol ma'aseh (<i>every work</i>) into mishpat (<i>judgment</i>) , with every ne'lam (<i>secret thing, concealed thing</i>) , whether it be tov (<i>good</i>) , or whether it be rah (<i>evil</i>) .</p>
---	--	--